

Vastuullinen sijoittaminen

**Sijoitusasiantuntijoiden sijoituskäyttäytyminen vastuullisuuden
näkökulmasta**

Tiivistelmä

Tekijä(t) Rimo, Enni	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2021
	Sivumäärä 45, 1 liite	
Työn nimi Vastuullinen sijoittaminen Sijoitusasiantuntijoiden sijoituskäyttäytyminen vastuullisuuden näkökulmasta		
Tutkinto Tradenomi (AMK)		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Heikki Sintonen, Yliopettaja, LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Vastuullisten palveluiden ja tuotteiden kysyntä kasvaa jatkuvasti. Vastuullisuuden vaikutukset näkyvät myös yhä enemmän sijoitustoiminnassa ja vastuullisesta sijoittamisesta on tullut sijoitusstrategia, jonka kasvu näkyy kansainvälisesti voimakkaimmin. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ovatko sijoitusasiantuntijat kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta ja vaikuttaako vastuullisuus näkökulma heidän sijoitusvalintoihinsa.</p> <p>Teoriaosassa käydään läpi yleisesti vastuullisuutta ja sijoittamista. Teoriaosan pääpaino on vastuullisessa sijoittamisessa. Teoriaosa käsittelee perusymmärryksen kannalta lukijalle olennaisimmat asiat: ensin käsitellään, miten vastuullisuus näkyy yritysmaailmassa ja mitä sijoittamisella tarkoitetaan yleisesti. Tämän jälkeen paneudutaan tarkemmin vastuulliseen sijoittamiseen.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä käytetään laadullista tutkimusta. Tutkimus käsittelee vastuullista sijoittamista sijoitusasiantuntijoiden näkökulmasta ja keskittyy heidän näkemyksiinsä sekä mielipiteisiin. Tutkimusta varten haastateltiin 10 sijoitusasiantuntijaa, jotka toimivat erilaisissa työtehtävissä finanssialalla.</p> <p>Tutkimustulokset osoittavat, että sijoitusasiantuntijat olivat selvästi kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta. Vastuullisuutta pidettiin tärkeänä valintakriteerinä sijoituskohdetta valittaessa, mutta suoranaisesti kukaan asiantuntijoista ei sijoittanut vastuullisuus kärjellä. Vastuullisella sijoittamisella tulee olemaan merkittävä rooli tulevaisuudessa sijoitusmarkkinoilla lainsäädännön tiukentumisen sekä ihmisten kasvavan kiinnostuksen ja tietoisuuden myötä.</p>		
Asiasanat vastuullisuus, vastuullinen sijoittaminen, rahastosijoittaminen, osakesijoittaminen, sijoitusneuvonta, sijoitusasiantuntija		

Abstract

Author(s) Rimo, Enni	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2021
	Number of Pages 45, 1 appendix	
Title of Publication Sustainable investing Investment behavior of investment experts from the point of view of responsibility		
Name of Degree Bachelor of Business Administration (UAS)		
Name, title and organization of the supervising teacher Mr Heikki Sintonen, Principal Lecturer, LAB University of Applied Sciences		
Abstract <p>Demand for responsible services and products is constantly growing. The effects of responsibility are also increasingly visible in investment activities. Sustainable investing has become an investment strategy with the strongest growth internationally. The purpose of the thesis is to find out whether professional investment advisors are interested in sustainable investing and whether the responsibility perspective influences their investment choices.</p> <p>In the theoretical part, responsibility and investing are explained in general. The main emphasis of the theoretical part is on the sustainable investing. The theoretical part deals with the most important things for the reader from the point of view of the basic understanding: how responsibility is reflected in the corporate world and what investment means in general. This is followed by a closer look at sustainable investing.</p> <p>Qualitative research is used as the research method. The research addresses sustainable investing from the perspective of investment experts and focuses on their views and opinions. For the study, 10 investment experts working in various positions in the financial sector were interviewed.</p> <p>The research results show that investment experts were clearly interested in sustainable investing. Responsibility was considered an important factor when choosing where to invest. However, none of the experts used responsibility as a primary factor. Sustainable investing will play a significant role at the investment market in the future with the tightening of legislation and the growing interest and awareness of the people.</p>		
Keywords responsibility, sustainable investing, fund investing, equity investing, investment advisor, investment expert		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Tutkimuksen tausta ja tavoite	1
1.2	Tutkimuksen rajaukset ja tutkimuskysymykset	2
1.3	Tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu	2
2	Vastuullisuus	5
2.1	Vastuullisuus yritysmaailmassa	5
2.2	Yhteiskuntavastuu ja yritysvastuu.....	5
2.3	Kestävä kehitys.....	6
3	Sijoittaminen.....	8
3.1	Vaurastuminen.....	8
3.2	Pankki sijoituspalveluntarjoajana.....	8
3.2.1	Sijoitusneuvonta.....	9
3.2.2	Sijoitusasiantuntija	10
3.3	Osakesijoittaminen	11
3.3.1	Kaupankäynti pörssissä.....	11
3.3.2	Osakesijoittajan tuotonlähteet.....	12
3.3.3	Riskit	13
3.4	Sijoitusrahastot	13
3.4.1	Rahastojen toimintaperiaate	14
3.4.2	Sijoitusrahastotyypit.....	15
3.4.3	Rahastosijoittamisen edut ja riskit.....	17
4	Vastuullinen sijoittaminen.....	19
4.1	Ympäristö- (E), yhteiskuntavastuu (S) ja hyvä hallintotapa (G).....	19
4.2	Vastuullisen sijoittamisen kehityspolku	20
4.2.1	Eettinen sijoittaminen.....	20
4.2.2	YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.....	20
4.2.3	FINSIF & Eurosif	21
4.2.4	Vaikuttavuussijoittaminen	22
4.3	Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat.....	23
4.4	Vastuullisuuden arviointityökalut.....	24
4.4.1	Yhtiöiden vastuullisuusraporttien hyödyntäminen.....	25
4.4.2	Morningstar vastuullisuusrating	26
4.4.3	Vastuullisuusindeksit.....	27
5	Aiemmat tutkimukset.....	28

5.1	Vastuullisuusnäkökulma kiinnostaa sijoittajia	28
5.2	Sijoittajabarometri & OP:n tutkimus	29
6	Tutkimus.....	31
6.1	Haastatteluiden toteutus	31
6.2	Vastuullisuus arjessa	31
6.3	Vastuullinen sijoittaminen	32
6.3.1	Sijoituspäätös ja siihen vaikuttavat tekijät.....	33
6.3.2	Tuotto-odotus.....	34
6.3.3	Tulevaisuuden näkökulmat	35
7	Loppupäätelmät.....	37
7.1	Johtopäätökset	37
7.2	Pohdinnat.....	38
7.2.1	Jatkotutkimusehdotukset	39
	Lähteet.....	41

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoite

Vastuullisuus- ja ympäristöasiat kiinnostavat kuluttajia entistä enemmän (Broström 2019). Vastuullisuus on jatkuvasti enemmän esillä mediassa ja tämän myötä myös näkyy enemmän kuluttajien arvoissa (Degerman 2017). Se on megatrendi, joka muuttaa kuluttajien käyttäytymistä (Rajainmäki 2020). Vastuullisuus on noussut tärkeäksi kriteeriksi, jota mitataan päätöstä tehdessä. Vastuullisuutta mitataan, kun asiakkaat valikoivat yrityksen tarjoamia tuotteita tai palveluja, yritykset uutta liikekumppania tai sijoittajat sijoituskohdetta. Vastuullisuus koskettaa kaikkia ja tietoisuus siitä kasvaa jatkuvasti. Yhä useampi yhtiö sitoutuu harjoittamaan vastuullista liiketoimintaa sekä yhä useampi sijoittaja sitoutuu vastuullisten periaatteiden mukaiseen sijoittamiseen. (Silvola & Landau 2019, 9–11.)

Vastuullisuus on megatrendi, jonka vaikutus näkyy myös yhä enemmän sijoitustoiminnassa (Peltonen 2019). Vastuullinen sijoittaminen on sijoitusstrategia, joka kasvaa voimakkaasti. Voimakkaan suosion myötä uusia vastuullisia sijoitustuotteita tulee markkinoille jatkuvasti. (Silvola & Landau 2019, 25.) Vastuullisen sijoittamisen suosion kasvu voidaan nähdä esimerkiksi siinä, että vuosien 2018–2020 aikana Osuuspankin vastuullisiin rahastoihin sijoitavien määrä on kasvanut yli 150 %. Korona-aika on myös kiihdyttänyt vastuullisten teemarahastojen kysyntää keväällä 2020 lähes kolminkertaiseksi verrattuna viime vuoden kevääseen. (Lähdevuori 2020.)

Megatrendit vaikuttavat sijoituskohteiden tulevaan tuottopotentiaaliin, mutta sijoittajien tiedot ja taidot megatrendien, kuten vastuullisuuden, analysoimiseksi vaihtelevat suuresti (Silvola & Landau 2019, 11). Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten asiantuntijat itse näkevät ja hyödyntävät vastuullisen sijoittamisen mahdollisuuksia. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esille sellaisia sijoitusasiantuntijoiden näkemyksiä, joita he pystyisivät jatkossa enemmän hyödyntämään omassa asiakastyössään ja sijoitussuosituksissaan. Tutkimus antaa myös mahdollisesti myyntivaltteja vastuullisten tuotteiden tarjoamiseen sekä auttaa laajentamaan asiantuntijoiden näkemystä vastuullisuuden näkökulmasta. Opinnäytetyötä pystyvät hyödyntämään sijoitusasiantuntijoiden lisäksi myös lukijat, jotka ovat kiinnostuneet sijoittamisesta, erityisesti vastuullisesta sijoittamisesta. Teoriaosassa käydään yksityiskohteisesti ja selkeästi läpi sijoittamiseen liittyvät pääperiaatteet, jotta jokainen sijoittamisesta kiinnostunut lukija ymmärtäisi ja taitaisi sijoitustoiminnan perusasiat.

1.2 Tutkimuksen rajaukset ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen kohderyhmä on rajattu finanssiryhmässä työskenteleviin sijoitusasiantuntijoihin, joilla on suoritettuna vähintään sijoituspalvelututkinto (APV1). Rajaus tukee tutkimuksen luotettavuutta, sillä kohderyhmä on koottu finanssialan asiantuntijoista. Asiantuntijoilla on laajaa osaamista ja kokemusta yleisesti sijoittamisesta sekä vastuullisesta sijoittamisesta työkuvansa puolesta.

Sijoituspalvelututkinto on APV- sijoitustutkinnot Oy:n ja Aalto University Executive Education Oy:n yhdessä järjestämä tutkintotentti (APV-sijoitustutkinnot Oy 2021). Se tarjoaa sijoituspalvelutehtävissä toimiville henkilöille sääntelyn mukaisen arvioinnin heidän pätevydestään ja tietämyksestään. Sen tarkoituksena on myös yhtenäistää ja varmistaa finanssialalla toimivien henkilöiden vaadittava osaaminen (Aaltoee 2020). Teoriaosa on rajattu käsittelemään Suomen markkinoilla olevia sijoitusinstrumentteja. Sijoitusinstrumenteista käsitellään osakkeet ja rahastot.

Tällä tutkimuksella on yksi pääkysymys, johon on tarkoitus löytää vastaus. Pääkysymyksen lisäksi on kaksi alatutkimuskysymystä.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys on:

- Miten sijoitusasiantuntijoiden oma näkemys vastuullisuudesta heijastuu heidän tekemiinsä sijoituspäätöksiin?

Alakysymykset ovat:

- Ovatko sijoitusasiantuntijat kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta?
- Uskovatko asiantuntijat, että vastuullinen sijoittaminen antaa parempaa tuottoa pitkällä aikavälillä, kuin verrattuna perinteiseen sijoittamiseen?
- Uskovatko asiantuntijat, että vastuullinen sijoittaminen antaa mahdollisesti huonompaa tuottoa?

1.3 Tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu

Tutkimus toteutetaan käyttäen kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä tarkoittaa laadullista tutkimusta, jonka avulla pyritään ymmärtämään kohteen ominaisuuksia, laatua ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti (Jyväskylän yliopisto 2015). Laadullisen tutkimuksen avulla on tarkoitus saada kokonaisvaltainen ja syvällinen näkemys siitä, miten sijoitusasiantuntijat näkevät vastuullisen sijoittamisen ja näkykö vastuullisuus heidän omista sijoituksistaan. Tarkoituksena on kerätä aineisto, jonka avulla saadaan

avattua tutkittavaa ilmiötä, ja löytää sijoituspäätöksiin vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi jos haastateltava näkee vastuullisen sijoittamisen potentiaalisena, niin onko haastateltavan sijoitussalkku tällöin painottunut vastuullisiin sijoitusinstrumentteihin.

Laadullista tutkimusmenetelmää käytetään, kun tekijöitä, jotka selittäisivät tutkittavan kohteen ilmiötä, ei ole. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkija pyrkii saamaan tutkimuksen kautta ymmärryksen tutkittavasta ilmiöstä, kun valmiita teorioita ei ole käytettävissä. Laadullinen tutkimus ei yleistä tutkittavaa ilmiötä, sillä tulokset pätevät vain kohdetapauksen tuloksiin. Sen sijaan se pyrkii ilmiön syvälliseen ymmärrykseen. Tutkimus on kiinnostunut juuri siitä, miten ihmiset näkevät ja kokevat reaali maailman. Laadullinen tutkimus tarjoaa mahdollisuuden hyvälle kuvaukselle ilmiöstä sanallisessa muodossa, kun taas määrällinen tutkimusmenetelmä tarjoaa tarkan kuvauksen matemaattisesti. (Kananen 2014, 16–19, 26.)

Kvalitatiivinen tutkimus suosii ihmisiä tiedonkeruuvälineenä, joten aineiston hankinnassa suositaan sellaisia menetelmiä, joissa tutkittavat pääsevät tuomaan omia ajatuksiaan esille (Ikävalko 2019). Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi haastattelut, havainnointi ja olemassa olevien dokumenttien sekä audiovisuaalisten tallenteiden hyödyntäminen (Kananen 2014, 9).

Tutkimus toteutetaan käyttäen puolistrukturoitua teemahaastattelua. Teemahaastattelu rakentuu tietyn aihepiirin ympärille ja haastattelun aikana on mahdollista tarkentaa ja syventää kysymyksiä (Sarajärvi & Tuomi 2017). Teemahaastattelussa ei ole valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltavalta saatu vastaus antaa pienen ymmärryksen aiheesta. Haastateltavan vastaukset ovat osa suurta kokonaisuutta, joten syventävien ja tarkentavien kysymysten käyttö on oleellista, jotta haastattelija saa rakennettua kokonaisvaltaisen ymmärryksen ja kuvan tutkimuskohteesta. (Kananen 2014, 70–72.)

Tarkoituksena on saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta ilmiöstä, joten haastateltavat tutustuvat haastattelukysymyksiin jo etukäteen ennen sovittua haastatteluajankohtaa. Haastattelun onnistumisen kannalta on myös suositeltavaa, että tutkittavat saavat tutustua haastattelun teemaan, aiheeseen tai kysymyksiin etukäteen. Haastattelussa tulee ottaa huomioon myös eettisyys. (Sarajärvi & Tuomi 2017.) Kohderyhmälle tullaan kertomaan etukäteen, mitä aihetta haastattelut tulevat koskemaan. Tällöin kohderyhmä tietää mistä tutkimuksessa on kyse, ja he voivat tarvittaessa kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen.

Tietolähteenä tutkielman teoriaosassa käytetään jo olemassa olevia dokumentteja. Näitä ovat esimerkiksi kirjalliset aineistot sekä sähköiset lähteet. Tutkielmassa on hyödynnetty aineistoja siten, että saadaan mahdollisimman laaja selvitys tutkimusongelman selvittämiseksi. Vastuullinen sijoittaminen on vielä uusi ilmiö ja kirjallisuutta aiheesta löytyy vain

vähän, joten lähdeaineisto painottuu verkkojulkaisuihin, kuten artikkeleihin. Artikkelit ovat paras mahdollinen tapa saada kerättyä mahdollisimman ajankohtaista tietoa ilmiöstä.

2 Vastuullisuus

2.1 Vastuullisuus yritysmaailmassa

Yritysmaailmassa vastuullisuudesta puhuttaessa törmätään termeihin yhteiskuntavastuu, vastuullinen yritystoiminta, kestävän kehityksen mukainen yritystoiminta ja hyvä yrityskansalaisuus. Kyseisiä termejä käytetään, kun yritykset haluavat viestittää, että ne huomioivat liiketoiminnassaan ja tavoitteissaan taloudellisen, ympäristö- ja sosiaalisen vastuun. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Vastuullisuus on toimintaa, joka vaikuttaa kaikkeen ympärillämme olevaan, ihmisiin sekä ympäristöön. Ihmisen, ympäristön ja luonnon toimintaan liittyvä vastuullisuus tai sen puuttuminen ilmenee muun muassa organisaatioiden toiminnassa. Organisaatioiden vastuullisen toiminnan eli yritys vastuun keskiössä ovat yhteiskunnalliset hyödyt. Vastuullisuuden kautta pyritään parantamaan ympäristön tilaa ja sosiaalista hyvinvointia, joten organisaatioiden on huomioitava toiminnassaan ympäristölliset ja taloudelliset näkökulmat sekä muut ihmiset. Vastuullisuudessa on myös kyse organisaation arvoista, ja siitä miten arvot näkyvät käytännössä. Vastuullisuuden vaikutukset heijastuvat organisaation menestykseen ja kilpailukykyyn. (Lankoski & Halme, 2011; Keränen 2020, 1; Kuukasjärvi 2020, 2.)

2.2 Yhteiskuntavastuu ja yritys vastuun

Yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan julkisen vallan ja yrityksen välistä suhdetta, jossa tarkastellaan kyseisten organisaatioiden välistä työnjakoa ympäristön sekä kansalaisten hyvinvoinnin rakentamisessa. Osakeyhtiölaissa määritellään, että yrityksen toiminnan päätarkoituksena on tuottaa voittoa sen osakkeenomistajilleen. Yhteiskuntavastuun ajatuksena on se, että yrityksen vastuu ylettyy myös sen vaikutuspiirissä olevien ympäristön ja ihmisten hyvinvointiin taloudellisen vastuun lisäksi. Yhteiskuntavastuun vaikutus näkyy myös globaalilla tasolla. Globaalilla tasolla yritysten yhteiskuntavastuussa korostuvat megatrendit, jotka koskettavat koko maapalloa. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjunnassa korostuu yrityksen rooli sen ratkaisemiseksi. (Osakeyhtiölaki 624/2006; Harmaala & Jallinoja 2012.)

Yritys vastuulla tarkoitetaan strategiaa, jolla organisaatiot toteuttavat yhteiskuntavastuun näkemystä. Yritys vastuun ottaa huomioon sidosryhmiin kohdistuvat vaikutukset eli ympäristö- ja sosiaalisen vastuun taloudellisten vastuidensa lisäksi. Organisaatiot käyttävät yritys vastuuta käsitteenä, kun ne haluavat tuoda esille organisaation vastuullisuustoimintaa. Yritys vastuun toimet ovat vapaaehtoisia ja organisaatio hyödyntää vastuullisuutta, kun yritys suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa. Yritys vastuuta määriteltäessä käytetään yleensä kestävän kehityksen myötä syntynyttä jaottelua, jossa yritys vastuun jaotellaan

taloudelliseen, ympäristö- ja sosiaaliseen vastuuseen. Tähän jaotteluun paneudutaan tarkemmin seuraavassa kappaleessa. (Harmaala & Jallinoja 2012; Hyske ym. 2012, 186.)

2.3 Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen käsite on syntynyt vuonna 1987, minkä jälkeen sitä on alettu käyttämään laajasti talouselämässä ja yhteiskunnassa. Kestävä kehitys on vuodesta 1990 lähtien ollut keskeisenä painopisteenä yritysten vastuullisen toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Vuoden 1987 määritelmän mukaisesti kestävällä kehityksellä on tarkoitettu sitä, että ihmiskunnan kehitys tulee vastata nykyisen sukupolven tarpeita siten, että se ei vaaranna tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tarpeidensa tyydyttämiseen. Kestävälle kehitykselle on määritelty kolme ulottuvuutta, joilla on merkittävä vaikutus ihmiskunnan hyvinvoinnin kehitykseen. Suomen ympäristöministeriö on määritellyt termin niin, että kestävä kehitys on jatkuvasti tapahtuvaa ja ohjattua yhteiskunnan muutosta paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti. Sen päämääränä on turvata sekä nykyisten että tulevien sukupolvien mahdollisuudet hyvään elämään. Tällä tarkoitetaan sitä, että toiminnassa ja päätöksenteossa on otettava huomioon myös ympäristö, ihmiset ja talous yhdenvertaisesti. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta ovat taloudellinen, ympäristö- ja sosiaalinen vastuu. **Taloudellinen vastuu** tarkoittaa tapaa, jolla organisaatio pyrkii luomaan taloudellista hyvinvointia yhteiskuntaan. Jotta yritys pystyy luomaan taloudellista hyvinvointia yhteiskunnalle sekä toimiakseen vastuullisesti, on sen yritystoiminnan oltava kannattavaa. Kannattava yritystoiminta edellyttää, että organisaatio on taloudellisesti suoristus- ja kilpailukykyinen, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yritys on tehokas ja sillä on vahva kassavirta. Yritys, joka kantaa taloudellisen vastuun, luo hyvinvointia niihin ympäristöihin, joissa se toimii. Esimerkiksi yrityksen investoinnit ja yhteishankkeet, kuten koulujen rakentaminen, vaikuttavat oleellisesti kyseisen alueen kilpailukykyyn ja taloudellisiin edellytyksiin. Toimintatapoja, joissa yritykset hyödyntävät taloudellisen vastuun periaatteita, ovat esimerkiksi riskienhallinta, sijoitussuunnitelmat ja hallintoperiaatteet. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Ympäristövastuulla tarkoitetaan yrityksen toimintatapaa, jota se pyrkii toteuttamaan mahdollisimman parhaalla tavalla luonnon ja ympäristön kannalta. Ympäristölainsäädäntö antaa yritykselle raamit ympäristövastuun toteuttamiselle. Esimerkiksi lainsäädäntö pakottaa yritykset ottamaan huomioon jätteet ja kierrätyksen, ilmaston- ja vesiensuojelun sekä energiankäytön. Vastuullinen yritys tietää toimintansa ympäristövaikutuksista ja kantaa vastuunsa niistä. Ympäristövastuullisuus on huomioitava muun muassa ilman, vesien ja maaperän

suojelussa, luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja kasvihuonepäästöjen vähentämisessä. Ympäristövastuun tavoitteena on, että yritys ottaa huomioon ympäristönäkökohdat tuotteen elinkaaren aikana ja tuotantoketjun toiminnassa yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa. Ympäristövastuu näkyy esimerkiksi yrityksen tuotteiden, palveluiden ja tuotantoprosessien kehityksessä sekä kiinteistöjen hallinnassa. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Sosiaalinen vastuu kohdistuu yrityksen vaikutuspiirissä oleviin ihmisiin, erityisesti henkilöstöön. Sosiaalinen vastuu pitää sisällään esimerkiksi henkilöstön hyvinvoinnin edistämisen, osaamisen kehittämisen ja työturvallisuuden parantamisen. Yhteiskunnan näkökulmasta yritys toimii muun muassa työllistymisen edistäjänä. Sosiaalisen vastuun vaikutukset vaihtelevat kansainvälisesti. Yritys, joka toimii hyvinvointivaltiossa, joutuu noudattamaan laissa säädetyjä velvoitteita. Lainsäädännössä on määritelty tarkkaan työturvallisuus, työhyvinvointi sekä ihmis- ja työoikeudet. Kehitysmaissa sen sijaan lainsäädäntö sekä sen valvonta ovat kehittymässä. Tällöin yritys saa itse toteuttaa sosiaalista vastuutaan omien valintojensa mukaisesti. Vastuullisuus voi painottua tällöin esimerkiksi peruspalkkatason määrittämiseen, lapsi- ja orjatyövoiman ehkäisyyn tai työolojen kehitykseen. Sosiaalisen vastuun ulottuminen yrityksen asiakkaisiin näkyy tuoteturvallisuudessa ja kuluttajasuojassa. Yrityksen toiminnalla voi olla myös vaikutusta toimipaikkakuntansa asukkaiden elämään muun muassa melun ja liikenteen myötä. Yritys toteuttaa sosiaalista vastuutaan esimerkiksi laadunvalvonnassa, koulutus- ja henkilöstöpolitiikassa sekä johtamisen keinoissa. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

3 Sijoittaminen

3.1 Vaurastuminen

Sijoittamisella tavoitellaan vaurastumista. Säästetyt varat ohjataan rahoitusmarkkinoille, joilla varat tuottavat voittoa ja kasvavat korkoa säästäjälleen. Rahoitusmarkkinoilla tarkoitetaan rahoitusvälineiden kauppaa yritysten, yhteisöjen ja valtion väillä. Kyseiset osapuolet käyvät yhdessä kauppaa rahasta ja liikkeelle lasketuista arvopapereista. Rahoitusmarkkinat jakautuvat raha- ja pääomamarkkinoihin. Rahamarkkinoilla tarkoitetaan lyhytaikaisten eli alle vuoden kestävien rahoitusvälineiden markkinoita, kun taas pääomamarkkinat ovat pitkäaikaisten sijoitusvälineiden kauppaa. Vaurastumista tavoitellaan ostamalla ja omistamalla arvopapereita, kuten osakkeita. Sijoittamisen periaate on se, että sijoittaja ostaa halvalla ja myy myöhemmin kalliimmalla, jolloin hän on saanut voittoa sijoitetulle pääomalleen. Sijoitustoiminnan ydin on, että yhtiö johon sijoittajat ovat sijoittaneet varojaan on liiketoiminnaltaan kasvava ja kannattava. Tällöin yhtiö on kykeneväinen jakamaan voittoansa omistajilleen siten, että se ei vaaranna liiketoimintansa kasvumahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Alhonsuo ym. 2009, 75; Hämäläinen 2005, 15; Säästöpankkiliitto.)

Sijoitettujen varojen tuotto-odotuksen lisäksi sijoittamiseen liittyy riskejä eli epävarmuus siitä, saako sijoittaja kaikkia sijoittamiaan varojaan takaisin. Jos sijoittaja on valmis ottamaan suurempia riskejä, niin tuotto-odotuskin on suurempi. (Hämäläinen 2005, 15.)

3.2 Pankki sijoituspalveluntarjoajana

Talous ja yhteiskunta tarvitsevat finanssipalveluita, jotta kansantalous toimisi tehokkaasti. Finanssipalveluilla tarkoitetaan asiakaspalvelutoimintaa, jota muun muassa pankit, rahastoyhtiöt ja sijoituspalveluja tarjoavat yritykset harjoittavat. Kyseiset toimijat tarjoavat asiakkailleen sijoitus- ja säästämispalveluja, kuten arvopaperivälitystä ja sijoitusneuvontaa. Pääasiassa rahastoyhtiöt ovat pankkien tai sijoituspalveluyritysten perustamia. (Alhonsuo ym. 2009, 13, 116 ; Salo 2016, 60.) Suomalaisia rahastoyhtiöitä ovat esimerkiksi Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy ja OP-Rahastoyhtiö Oy (Bergman 2020).

Sijoitustuotteita ostaessaan sijoittajan on oltava yhteydessä sijoituspalveluntarjoajaan, kuten pankkiin. Sijoituspalvelun tarjoaja toimii linkkinä sijoittajien ja yhtiöiden välillä. Sijoitustuotteita hankkiakseen sijoittajan on tehtävä sopimus sijoituspalveluntarjoajan kanssa. Suhde sijoittajan ja sijoituspalveluntarjoajan välillä on sopimus pohjainen, sillä sijoituspalveluita tarjoavilla tahoilla on paljon laissa säädelyjä velvoitteita sijoittajaa eli asiakastaan kohtaan, erityisesti silloin, kun tämä haluaa sijoitusneuvontaa. Pankeilla on esimerkiksi selonottovelvollisuus asiakkaansa tilanteesta, jotta se voi tarjota asiakkaalle soveltuvia sijoitustuotteita.

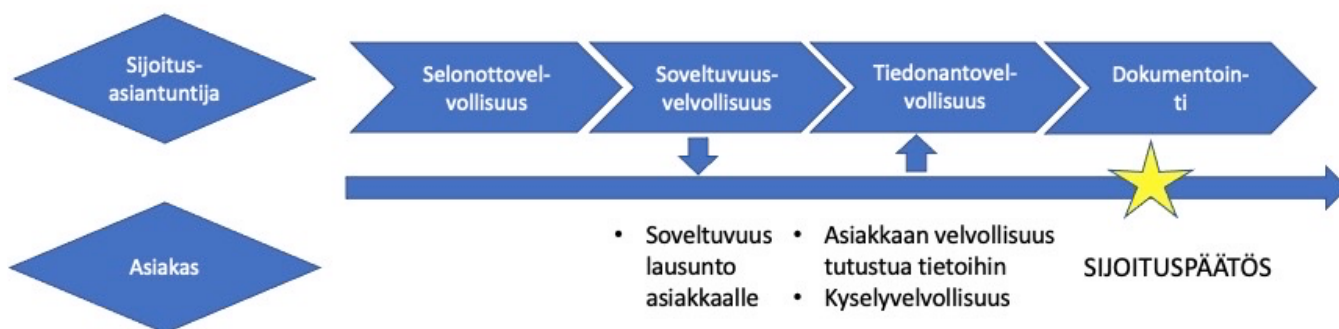
Sääntelyllä pyritään varmistamaan, että sijoittajille on annettu riittävästi tietoa sijoituspäätöksenteon tueksi. (Salo 2016, 20–21, 40.)

Sijoituspäätökseen vaikuttavat oleellisesti se, minkälaista sijoitusneuvontaa ja -suosituksia sijoittaja saa sijoituspalveluntarjoajalta. Sijoitusneuvonta ja sijoitussuositus ovat sijoituspalveluiden tuotteiden markkinointia, jolla pyritään ohjaamaan asiakasta. Sijoitustuotteiden markkinoilla tarkoitetaan arvopaperien vaihdannan edistämistä ja liikkeelle saattamista. (Salo 2016, 23, 90). Sijoituspalvelulaki edellyttää toimilupaa sijoitusneuvontaa ja arvopaperikauppaa käyville tahoilta. Luvanvaraisuudella pyritään edistämään sijoittajan suojaa ja turvaamaan luotettavuutta rahoitusmarkkinoilla. (Turtiainen 2018, 52.)

3.2.1 Sijoitusneuvonta

Sijoitusneuvontaa antaessa sijoitusneuvojalla on vaatimuksena tuntea ja tietää asiakkaansa taustoja ennen sijoitusneuvonnan antamista. Asiakkaan tuntemisvelvollisuuden taustalla on se, että sijoitusneuvoja osaa tarjota asiakkaalleen soveltuvia sijoitustuotteita, esimerkiksi sijoituskohteita, jotka eivät ylitä asiakkaan riskinottohalua. Sijoitusneuvojalla on myös selontotovelvollisuus asiakkaan taloudellisesta asemasta, sijoitustavoitteista ja sijoituskokemuksesta, jotta hän voi varmistua tarjoavansa asiakkaalle soveltuvia sijoitustuotteita. Sijoitusneuvontaa antaessa tulee asiakkaalle tarjota riittävästi tietoa sijoituspäätöksenteon tueksi. Sijoitusneuvojalla on tiedonantovelvollisuus muun muassa sijoituskohteen luonteesta, riskeistä ja kuluista.

Asiakkaalla on myös omat velvollisuutensa. Asiakkaan vastuulla on antaa riittävästi tietoa omasta taloudellisesta asemastaan, riskinsietokyvystä ja sijoitustavoitteistaan. Asiakkaan vastuulla on myös tutustua sijoitusneuvojan antamiin tietoihin ja tarvittaessa kysyä apua epäselvyyksien välttämiseksi. Sijoitusneuvojan työnä ei ole pelkästään toimia informaation välittäjänä, vaan hänen tulee myös varmistua siitä, että asiakas on ymmärtänyt vastaanotetun tiedon. Asiakkaan tehdessä päätöksensä sijoitusneuvonnan tietojen perusteella, tulee sijoitusneuvojan dokumentoida asiakkaan kanssa läpikäytyt asiat kirjallisesti. Näin voidaan myöhemmin osoittaa sijoitusneuvonnan asiakaskohtainen soveltuvuus. Kuvassa 1 on tiivistettynä sijoitusneuvojan ja asiakkaan väliset velvollisuudet sijoitusneuvonnassa. (Salo 2016, 60, 178, 187, 203, 206.)

Kuva 1 Sijoitusneuvojan ja asiakkaan väliset velvollisuudet (mukaillen Salo 2016, 206)

3.2.2 Sijoitusasiantuntija

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) on luokitellut sijoitusasiantuntijan henkilöksi, joka antaa sijoitusehdotuksia toistuvasti ja pystyy esittämään näiden myötä, että hänellä on kokemusta ja asiantuntemusta rahoitusalaista. Asiantuntija pystyy sijoitussuosituksensa perusteella esittämään muille olevansa finanssialan ammattilainen. Sijoitusneuvonnassa sijoituspalveluntarjoaja tarjoaa asiakkaalle asiantuntijapalvelua. Sijoitusneuvonta perustuu yksilölliseen sijoitussuosituksen antamiseen asiakkaan pyynnöstä tai sijoituspalveluyrityksen aloitteesta. Sijoituspalvelulain mukaisesti sijoituspalveluita saa tarjota vain yritys, jolla on toimilupa, eli luonnolliset henkilöt eivät voi toimia sijoitusneuvojina. (Salo 2016, 60, 66, 161.)

Sijoitusasiantuntija tarjoaa asiakkaalleen palvelua, jonka perusteella asiakkaan sijoituspäätös syntyy. Laki säätelee tarkoin sijoitusneuvojen asemaa asiantuntijana. Esimerkiksi vuoden 2018 voimaan astuneen MiFID II -sääntelyn mukaan sijoituspalveluita tarjoavan organisaation on varmistettava, että sijoitusneuvontaa antavilla henkilöillä on riittävä sekä tarvittava tietämys ja pätevyys tehtäviensä suorittamiseen. Sijoitusneuvojilta edellytetään todella paljon tietämystä muun muassa sijoitustuotteista, veroseuraamuksista, kuluista, rahoitusmarkkinoiden toimivuudesta ja maanlaajuisesti markkinoihin vaikuttavista tekijöistä. Sijoitusneuvojilta edellytetään paljon tietämystä tarjoamastaan palveluista, joten sijoituspalveluntarjoajilta edellytetään myös sijoitusneuvojien ammattitaidon ylläpitoa. Sijoituspalveluyritysten on annettava sijoitusneuvojille aikaa ja resursseja, jotta he voivat hankkia sääntelyn mukaisen ammattitaidon. Sijoitusneuvojen pätevyyttä tulee myös arvioida säännöllisesti. (Salo 2016, 92, 95–97.)

3.3 Osakesijoittaminen

Osakesijoittamisella tarkoitetaan sijoittamista yhtiön osakkeisiin. Osakkeet ovat omistus-osuuksia yhtiöstä ja ne ovat lähtöisin yhtiön osakepääomasta. Osakepääomalla tarkoitetaan yritykseen sidottua pääomaa. Osakesijoittamisen kautta yhtiöt saavat rahoitusta, jonka avulla ne pystyvät kasvattamaan liiketoimintojaan. Yrityksen liiketoiminnan kasvu vaikuttaa talouskasvuun ja koko yhteiskunnan hyvinvointiin, sillä se vaikuttaa työllisyyteen ja tätä kautta verotulojen määrään. Osakesijoittamisella on siis myös merkittävä vaikutus kansantalouteen. (Pörssisäätiö 2017, 4, 23, 26.)

3.3.1 Kaupankäynti pörssissä

Osakkeilla käydään kauppaa pörssissä. Suomessa on tällä hetkellä (3/2021) vajaa 140 yleisesti noteerattua yhtiötä, joiden osakkeilla on mahdollista käydä kauppaa Helsingin pörssissä. Pörssiin hakeutuvat kasvuyritykset, jotka haluavat saada rahoitusta suurelta yleisöltä eli sijoittajilta. Kasvuyrityksen listautuessa pörssiin sen osakkeita tarjotaan osakeannissa sijoittajille. Sijoittajien ostaessa osakkeita osakeannissa, kyseinen yritys saa sijoittajien varat yrityksensä käyttöön. Tällöin puhutaan ensimarkkinoista, joissa yhtiö itse myy osakkeitaan. Jälkimarkkinoista puhutaan silloin, kun sijoittaja ostaa osakkeet pörssistä eli suoraan yhtiön vanhalta omistajalta. (Pörssisäätiö 2017, 24, 27; Kauppalehti 2021.)

Helsingin pörssissä pörssiyhtiöt on jaettu toimialoittain. Toimialoja on 10, esimerkiksi öljy ja kaasu, terveydenhuolto, rahoitus, kulutustavarat ja teknologia (Pörssisäätiö 2017, 24). Pörssiyhtiöt voidaan jakaa myös niiden koon mukaan. Kokokriteerinä käytetään yhtiön markkina-arvoa eli sitä kuinka arvokas yhtiö on. Yhtiön markkina-arvo lasketaan kertomalla liikkeelle laskettujen osakkeiden lukumäärä yhtiön osakekurssilla. Suurten yhtiöiden markkina-arvo tulee olla vähintään miljardin. Tällaisia suuria yhtiöitä kutsutaan myös large cap -yhtiöiksi. Pienten yhtiöiden eli small cap -yhtiöiden markkina-arvo on alle 150 miljoonaa euroa. Suurten ja pienten yhtiöiden väliin jäävät mid cap -yhtiöt eli keskisuuret yhtiöt. (Pörssisäätiö 2014, 18.)

Jotta sijoittaja voi ostaa osakkeita pörssistä, tarvitsee hän välittäjän, jonka kautta kaikki myynti- ja ostotarjoukset menevät pörssiin. Välittäjiä ovat esimerkiksi paikalliset pankit tai digitaalinen kaupankäyntialusta Nordnet. Nordnet on vuonna 1996 Ruotsissa perustettu osake- ja rahastovälittäjä, joka mahdollisti digitaalisen kaupankäynnin pörssissä ensimmäisinä pohjoismaalaisista välittäjistä. Oman pankin sivuilta tai Nordnet-sijoituspalvelustalta pääsee helposti ostamaan ja myymään osakkeita sekä seuramaan osakekurseja. Oman välittäjän kautta tulee myös avata arvo-osuustili, jossa osakkeita säilytetään sähköisesti. Vuonna 2020 Suomessa otettiin käyttöön osakesäästötili, jonka sijoittaja voi

vaihtoehtoisesti avata. Osakesäästötili eroaa arvo-osuustilistä siten, että sijoittaja voi käydä arvopaperikauppaa verottomasti tilin sisällä. Sijoituksista saadut myyntivoitot verotetaan sijoittajalta vasta silloin, kun tämä nostaa tililtä varoja. Osakesäästötilin kautta sijoittaja saa kaiken hyödyn irti korkoa korolle -ilmiöstä. Korkoa korolle -ilmiö tarkoittaa sijoitukselle kertynyttä korkoa, joka kerryttää uutta korkoa sijoitetun pääoman lisäksi. (Pörssisäätiö 2017, 6; Nordet 2020; Saario 2021, 22 & 110; Osakesijoittaja.fi 2021.)

3.3.2 Osakesijoittajan tuotonlähteet

Osakkeenomistuksella haetaan tuottoa sijoitetulle pääomalle. Osakkeenomistuksen kautta sijoittajasta tulee yksi yhtiön omistajista. Omistamisen myötä sijoittaja osallistuu yrityksen liiketoiminnan tuottomahdollisuuksiin: kun yhtiö menestyy, sijoittajan omistamat osakkeiden hinnat nousevat. Osakkeenomistajuus tuo sijoittajalle oikeuksia, esimerkiksi oikeuden osallistua yhtiökokouksiin sekä oikeuden osingonjakoon. Osakesijoittamisella saadaan tuottoa kahdella tavalla: yrityksen tuloksen voitonjaosta eli osingoista ja osakesijoituksen arvonnoususta. (Pörssisäätiö 2017, 4; Anderson & Tuhkanen 2004, 119; Sijoittaja.fi.)

Osingot ovat voitto-osuuksia, joita yhtiö jakaa voitoistaan osakkeenomistajille vuosittain. Osinkoja voidaan jakaa osakkeenomistajille yhtiön kuluneen tilikauden voitoista, aikaisempien tilikausien voitoista tai vapaaseen pääomaan kuuluvista varoista. Osakkeenomistajat päättävät yhtiökokouksessa osingon suuruudesta ja osingonjaosta. Osa yhtiön voitoista jaetaan osinkoina ja osa jätetään jakamatta. Jakamatta jäänyt voitto-osuus käytetään yleensä investointeihin yhtiössä, joiden tarkoituksena on kasvattaa yhtiön arvoa tulevaisuudessa. Osinko maksetaan euroina yhtä osaketta kohden eli osakkeenomistaja saa osinkoa jokaista omistettua osakettaan kohden. Yrityksen kannalta on tärkeää, että se jakaa osinkoja omistajilleen, sillä osingonjaon myötä yritys nähdään kiinnostavana sijoituskohteena arvopaperimarkkinoilla. (Pörssisäätiö 2017, 9, 23; Minilex.)

Osingonmaksu on yksi tapa saada tuottoa osakesijoittamisella. Toinen tapa saada tuottoa osakkeilla on niiden arvonnousu eli mahdollinen myyntivoitto. Osakkeen ostohetkellä on mahdotonta tietää osakkeen arvoa tulevaisuudessa, joten osakkeiden arvonnousu realisoi-
tuu sijoittajalle vasta silloin, kun hän on myynyt osakkeet. Osakesijoittamisessa on varauduttava siihen, että sijoitusten arvo vaihtelee sijoitusaikana, sillä osakekurssit vaihtelevat tarjonnan ja kysynnän mukaisesti. (Pörssisäätiö 2017, 4, 9.)

3.3.3 Riskit

Sijoittamiseen liittyy aina riskejä. Osakemarkkinoiden riski heijastuu epävarmuuteen siitä, mitä osakesijoitus tuottaa, kun ne myydään seuraavalle. Osakesijoittamisessa on kahdenlaisia riskejä; yritysrisi ja markkinariski.

Yritysriskillä viitataan yhtiön menestykseen. Sillä tarkoitetaan osakkeen hinnan muutosta yrityksen menestyksen johdosta. Esimerkiksi yrityksen huono tulos näkyy osakkeen arvon laskuna. Yhtiön kurssiin ja tulosodotuksiin vaikuttavat menestyksen lisäksi myös yhtiön kertomat uutiset, jotka voivat vaikuttaa sen tulevaisuuden kehitysnäkymiin. Yhtiötä koskevat huhut vaikuttavat myös sen osakkeiden arvoon. Yleinen kehityssuunta kursseissa vaikuttaa myös yksittäisen osakkeen hintaan. Esimerkiksi nouseva kurssikehitys pörssissä näkyy kaikkien yhtiöiden osakkeiden hinnannousuna ja voimakas laskusuunta näkyy osakkeiden hintojen laskuna. Tällöin puhutaan markkinariskistä. (Pörssisäätiö 2017, 13.)

Riskit kulkevat tuotto-odotuksen kanssa yhdessä. Riskeiltä ei voida välttyä, mutta niitä voidaan minimoida. Riskien minimoimisessa tulee muistaa, että minimointi vaikuttaa myös tuotto-odotukseen. Hajauttamalla osakesijoituksia voidaan pienentää riskejä säilyttämällä samalla hyvä tuotto-odotus. Yritysriskiä voidaan pienentää hajauttamalla osakkeita maantieteellisesti ja eri toimialoille, esimerkiksi ostamalla osakkeita Suomen lisäksi myös ulkomailta sekä sijoittamalla eri toimialoihin, joihin markkinamuutokset vaikuttavat eri tavalla. Sijoittaja voi pienentää riskejä myös hajauttamalla sijoituksiaan ajallisesti eli sijoittamalla suuren kertsijoituksen sijaan useasti pienissä erissä. Markkinariski vaikuttaa globaalisti osakemarkkinoihin, joten markkinariskiltä ei voida välttyä edes hajauttamalla. Paras tapa pienentää riskiä tällöin on odottaa markkinoiden nousua. (Saario 2012, 84; Saloheimo 2019.)

3.4 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastot ovat eri arvopapereista koostuvia sijoituskohteita, joita hallinnoivat rahastoyhtiöt (Puttonen & Repo 2011, 53). Rahastoyhtiöt ja rahastonhoitajat hoitavat säästäjien varoja ja sijoittavat nämä varat rahaston sääntöjen mukaisesti useisiin kohteisiin, esimerkiksi osakemarkkinoihin (Sijoittaja.fi). Rahastonhoitajien tehtävänä on valita, mitä arvopapereita rahaston sisälle ostetaan tai mitä sieltä myydään pois (Handelsbanken). Sijoittajat ovat näin ollen luovuttaneet sijoituspäätöksien teon rahastoyhtiöiden ja rahastonhoitajien vastuulle (Nikkinen ym. 2002, 19).

Rahaston sijoituspolitiikkaan on hyvä tutustua ennen sijoituspäätöksen tekoa, sillä siitä selviää käytännössä kaikki rahaston tärkeimmät tiedot. Sijoitusrahaston sijoituspolitiikka

kertoo miten rahasto toimii. Sijoituspolitiikka antaa vastauksen muun muassa seuraaviin kysymyksiin: mihin rahaston varoja sijoitetaan markkinoilla? Mihin rahasto sijoittaa maantieteellisesti? Jakaako rahasto tuotto-osuuksia vai ei? Mitä indeksiä rahasto seuraa?

Rahaston sijoituspolitiikkaan voi tutustua rahasto- ja avaintietoesitteen avulla. Rahastoesite sisältää rahaston säännöt ja se käy yksityiskohtaisesti läpi muun muassa rahaston sijoituspolitiikan, kulut ja riskit. Avaintietoesite auttaa sijoittajia sopivan rahaston löytämisessä ja rahastojen vertailussa. Avaintietoesite sisältää esimerkiksi rahaston sijoitustavoitteen ja kertoo rahaston tuotto-odotuksesta sekä riskitasosta. Esitteessä myös otetaan kantaa siihen, kenelle rahasto soveltuu ja mikä on rahaston ideaalinen sijoitusaika. Seuraavassa kuvassa 2 on esitetty, miten riski-tuottosuhte on kuvattu avaintietoesitteessä. Sijoitusrahastolain mukaisesti rahastoesite ja avaintietoesite on aina oltava sijoittajien saatavilla. Avaintietoesite tulee aina tarjota sijoittajalle ennen rahasto-osuuden merkintää. (Puttonen & Repo 2011, 31 – 32; Pörssisäätiö 2015, 8,15, 20.)

Riski-tuottoprofiili

Kuva 2 Finanssivalvonnan mallinnus tuotto-riskisuhteesta avaintietoesitteessä (Salo 2016, 140)

3.4.1 Rahastojen toimintaperiaate

Sijoitusrahasto toimii siten, että sijoittajien varat kerätään yhteen ja varat sijoitetaan useisiin eri arvopapereihin. Nämä arvopaperit yhdessä muodostavat sijoitusrahaston (Nikkinen 2002). Sijoitusrahasto koostuu rahastopääomasta, joka jaetaan yhtä suuriin rahasto-osuuksiin. Rahasto-osuudet ovat siis osuuksia sijoitusrahaston kokonaisvarallisuudesta (Minilex). Ne kertovat sijoittajalle, kuinka suuren osan hän omistaa koko rahaston pääomasta. Rahasto-osuudet antavat myös varojaan sijoittaneille yhtäläiset oikeudet rahaston sisällä olevaan omaisuuteen. (Puttonen & Repo 2011, 30.)

Sijoitusrahaston arvo pystytään määrittelemään sen omistamien sijoituskohteiden ja arvopapereiden markkina-arvojen perusteella. Kun rahastoon tulee uusia sijoituksia tai kun osuuksia myydään eli lunastetaan, rahaston pääoma vaihtelee sen mukaisesti.

Arvomuutokseen vaikuttaa myös rahaston sisällä olevien arvopapereiden pörssikurssien ja korkotasojen muutokset. Rahaston arvo määrittelee yksittäisen rahasto-osuuden arvon. Suomalaisten sijoitusrahastojen arvo lasketaan pääsääntöisesti jokaisena pankkipäivänä. (Pörssisäätiö 2015.)

Yhden rahasto-osuuden arvo voidaan määritellä, kun koko sijoitusrahaston arvo jaetaan liikkeellä olevien rahasto-osuuksien lukumäärällä. Rahasto-osuuden hinta on tällöin aina sama sekä osuuden lunastajalle että uudelle sijoittajalle. Suomalaisista sijoitusrahastoista on mahdollista yleensä ostaa uusia eli merkitä rahasto-osuuksia jatkuvasti. Tällaisia rahastoja kutsutaan avoimiksi sijoitusrahastoiksi. (Pörssisäätiö 2015.)

3.4.2 Sijoitusrahastotyypit

Sijoitusrahastoja voidaan luokitella monella eri tapaa, esimerkiksi aktiivisuuden, sijoituskohteiden tai rahastoon kohdistuvan sääntelyn perusteella. Yleisemmin rahastot luokitellaan sen perusteella mihin sijoituskohteisiin rahasto sijoittaa. (Pörssisäätiö 2015 7; Osakesijoittaja.fi.)

Aktiivisuuden perusteella luokittelu tapahtuu sen perusteella onko sijoitusrahasto **aktiivinen vai passiivinen rahasto**. Passiivisesti hoidetussa rahastossa ei ole aktiivista salkunhoitoa vaan se seuraa valittua indeksiä ja sijoittaa indeksin mukaisesti analysoimatta sijoitusvalintaansa (Nordnet). Indeksirahasto seuraa mahdollisimman tarkasti markkinoita osake- ja korkoindexien avulla. Rahasto ostaa sisälleen indeksiin kuuluvia osakkeita indeksin painoarvon mukaisesti, eli indeksirahasto pyrkii yhtäläiseen tuottoon rahastoyhtiön valitseman indeksin osakkeilla. (Pesonen 2011, 123 ; Puttonen ja Repo 2011, 198.) Tästä esimerkkinä Osuuspankin Suomi Indexi -rahasto, joka sijoittaa Nasdaq OMX Helsinki Benchmark Cap – vertaailuindeksiin kuuluviin osakkeisiin (OP).

Aktiivisessa rahastossa salkunhoitaja tai salkunhoitotiimi itse valitsevat rahastoon ostettavat sijoitukset sijoitusstrategian mukaisesti. Rahastohoidon näkemys markkinatilanteesta ja yksittäisestä yhtiöstä vaikuttaa siihen, mitä osakkeita rahaston sisälle valitaan. Aktiiviset rahastot korostavat erityisesti salkunhoitajien ammattitaitoa valita onnistuneita sijoituskohteita rahastoonsa. Salkunhoitajien tulee löytää markkinoilta ne sijoituskohteet, jotka ovat yli- ja alihinnoiteltuja ja hyödyntää niitä tähdätäkseen markkinoita parempaan tuottoon. (Heikkilä 2015; Sijottaja.fi.)

Rahastoon kohdistuvan sääntelyn perusteella rahastot jaetaan Sijoitusrahastolain mukaisesti kahteen ryhmään:

1. **UCITS-sijoitusrahastot eli sijoitusrahastodirektiivin mukaiset sijoitusrahastot.**
UCITS-rahastojen toimintaa säännellään yksityiskohtaisesti lailla, esimerkiksi laki määrää mihin rahaston varat sijoitetaan ja miten riskit tulee hajauttaa.
2. **Erikoissijoitusrahastojen eli vaihtoehtorahastojen** toimintaa ei säännellä yhtä tarkasti, vaan rahasto voi sijoittaa laajasti eri kohteisiin. (Pörssisäätiö 2015, 7.)

Sijoituskohteiden perusteella jako tapahtuu yleisimmin seuraavasti: **Osakerahastot** nimensä mukaisesti sijoittavat osakkeisiin. Osakerahastot voidaan luokitella esimerkiksi yhtiön toimialan, koon tai maantieteellisen sijainnin perusteella. Toimialan perusteella osakerahasto voi sijoittaa esimerkiksi metsä- tai lääketieteellisuuteen. Mahdollisesti myös sijoituskohteena voivat olla vastuulliset tai yhteiskuntavastuuta korostavat osakemarkkinat. (Pörssisäätiö 2015.) Yhtiökoon perusteella osakerahasto sijoittaa joko blue chip -yhtiöihin, jotka ovat suuria vakavaraisia ja globaalisti toimivia yhtiöitä, tai small cap -yhtiöihin, jotka sen sijaan ovat pieniä tai keskisuuria. Maantieteellinen alue voi olla kotimaa, Eurooppa tai koko maailma. Osakerahaston tuotto riippuu osakemarkkinoiden kehityksestä. (Puttonen & Repo 2011, 34–35, 66.)

Korkorahastot ovat joko lyhyen tai pitkän koron rahastoja. Korkosijoituksissa tärkein osa tuotosta tulee korosta, joka on yleensä etukäteen tiedossa. Korkorahastojen tuottoon vaikuttavat korkovaihtelut.

Lyhyen koron rahasto sijoittaa varat rahamarkkinasijoituksiin. Rahastoa kutsutaan myös rahamarkkinarahastoksi, sillä sen sijoituskohteena ovat yritysten, pankkien ja valtion liikkeelle laskemat korkoinstrumentit. Näiden instrumenttien laina-aika saa olla enintään vuoden. (Puttonen & Repo 2011, 65.) Korkoinstrumentteja ovat esimerkiksi yritysten yritystodistukset, pankkien sijoitustodistukset tai valtion velkasitoumukset (Pörssisäätiö 2015, 7).

Pitkän koron rahastot sijoittavat varat sen sijaan pitkäaikaisiin eli laina-ajaltaan yli vuoden korkoinstrumentteihin ja joukkolainoihin esim. valtion joukkovelkakirjalainoihin. Valtiot, yritykset ja muut julkisyhteistöt toimivat lainojen liikkeellelaskijoina. Rahastot, jotka sijoittavat valtion tai muiden julkisyhteisöjen lainoihin kutsutaan myös obligaatorahastoiksi. Yrityslainoihin sijoitettavia rahastoja kutsutaan yrityskorkorahastoiksi. (Pörssisäätiö 2015, 7.)

Yhdistelmärahaston sijoituskohteena voivat olla osakkeet sekä myös korkosijoitukset. Osake- ja korkosijoitusten painoarvoja rahaston sisällä muutetaan markkinatilanteiden mukaisesti. Se, kuinka suuri painopiste sijoitusinstrumenttien välillä saa olla, mainitaan rahaston säännöissä. Rahaston säännöissä voi olla esimerkiksi kerrottu, että osakepaino saa olla rahaston pääoman arvosta maksimissaan 60 %. Rahasto voi myös mahdollisesti

sijoittaa kaikki varansa korkosijoituksiin tai osakkeisiin, jolloin rahaston säännöissä ei ole määritelty painoarvoja. (Pörssisäätiö 2015, 8.) Tällöin rahaston sisältö määrittyy sen perusteella, miten hyvin salkunhoitaja osaa valita sijoitusten painopisteet markkinatilanteiden mukaan (Puttonen & Repo 2011, 35).

3.4.3 Rahastosijoittamisen edut ja riskit

Sijoitusrahastot ovat institutionaalisia sijoittajia. Tällä tarkoitetaan yhteisöä, tässä kontekstissa rahoitusyhtiötä, joka tekee suuria sijoituksia säästäjien puolesta. Sijoitusrahastot näin ollen tarjoavat säästäjille tien niin sanotuille tukkumarkkinoille. Sijoittajat pystyvät sijoittamaan varoja rahaston kautta sellaisiin rahamarkkinavälineisiin, joihin heillä ei olisi muuten mahdollisuutta sijoittaa, kuten esimerkiksi asuntoihin, kiinteistöihin ja joukkovelkakirjalainoihin. Rahastosijoittaminen tarjoaa säästäjille automaattisen hajautuksen, säännöllisen raportoinnin ja asiantuntemuksen. Säästäjien ei tarvitse itse seurata markkinoita, vaan salkunhoitajat tekevät sen heidän puolestaan. Sijoituspäätöksen teko hoituu sijoitusasiantuntijoiden asiantuntemuksella. (Puttonen & Repo 2011, 30; Pörssisäätiö 2015, 6.)

Suurena institutionaalisenä sijoittajana sijoitusrahasto säästää kaupankäyntikuluissa verrattuna yksityiseen sijoittajaan. Sijoittaja pystyy ostamaan eli merkitsemään osuuksia nopeasti ja helposti ilman pörssiä sekä lunastamaan eli myymään osuuksia pois. Sijoitusrahastolla on myös mahdollista käydä arvopaperikauppaa ilman veroseuraamuksia. (Puttonen & Repo 2011, 36; Pörssisäätiö 2015, 28.)

Kaikkiin sijoituksiin liittyy aina riskejä, kuten myös rahastosijoittamiseen. Riskien hajauttaminen on yksi rahastosijoittamisen keskeisiä periaatteita. Riskinotto sijoitusrahastotyyppien sekä saman tyyppisten rahastojen välillä vaihtelee suuresti. Sijoittajille, jotka karttavat suuria riskejä eivätkä halua menettää suuria summia sijoitetusta pääomasta, löytyy rahastovaihtoehtoja, joissa riskit on pyritty minimoimaan. Sijoitusrahastosijoittamisessa on kuitenkin hyvin epätodennäköistä se, että sijoittaja menettäisi kaiken sijoittamistaan varoista. Sijoittajan rahasto-osuuden arvo kuitenkin voi laskea ja samalla tavalla myös nousta arvopapereiden markkinatilanteiden ja rahastonhoitajien sijoituspäätösten takia. (Pörssisäätiö 2015, 12.)

Riskinotto sijoitustoiminnassa perustuu sijoituskohteisiin liittyviin riskeihin. Esimerkiksi osakerahastoihin vaikuttavat osakemarkkinoiden riskit ja korkorahastoihin taas korkomarkkinoiden muutokset. Sijoitusrahastojen ideana on jakaa eli hajauttaa riskejä siten, että rahaston sisälle on valittu useita eri arvopapereita. Tällöin ne sijoitukset, jotka onnistuvat, korvaavat ne sijoitukset, jotka ovat epäonnistuneet. (Pörssisäätiö 2015, 11.)

Rahastotoimintaan liittyviä riskejä ovat esimerkiksi markkina- ja yritysrisi, joiden vaikutus näkyy osakkeita sisältävissä rahastoissa. Markkinariskillä tarkoitetaan yleistä osakekursien laskua pörssissä ja yritysriskillä yrityksen menestyksen heijastumista sen osakkeisiin. Osakerahastot pyrkivät minimoimaan yritysriskejä siten, että rahaston sisällä on useiden eri toimialojen yrityksiä. Yhdistelmärahasto, joka sisältää myös osakkeita, pyrkii tasaamaan osakemarkkinoiden riskiä sijoittamalla enemmän korkosidonnaisiin arvopapereihin. (Pörssisäätiö 2015, 11.)

4 Vastuullinen sijoittaminen

4.1 Ympäristö- (E), yhteiskuntavastuu (S) ja hyvä hallintotapa (G)

Vastuullisten palveluiden ja tuotteiden kysyntä kasvaa jatkuvasti. Kysynnän kasvaessa markkinoille on tullut uusia sijoitustuotteita, jotka mahdollistavat vastuullisuuden huomioon ottamisen sijoituspäätöksissä. Vastuullinen sijoittaminen on sijoitusstrategia, jonka kasvu näkyy kansainvälisesti voimakkaimmin. Vastuullisen sijoittamisen valtavirtaistuessa korostuu sen huomioon ottaminen myös sijoitusneuvonnassa. Esimerkiksi maaliskuussa 2021 voimaan astui tiedonantoasetus, joka on osa eurooppalaista kestävän rahoituksen säätelyä. Sen tavoitteena on, että sijoitusneuvonnassa asiakkaalle annetaan lisää tietoa sijoitustuotteiden ja sijoituspäätösten vastuullisuudesta. Sijoituspalveluyritysten tulee myös säätelyn kautta kertoa sijoituskohteiden kestävyysriskeistä. (Pulkkinen; Silvola & Landau 2019, 25; Pörssisäätiö 2021.)

Vastuullisuus on mahdollisuus ja tulevaisuuden näkökulma yhtiöille. Se synnyttää uudenlaista kuluttajakysyntää markkinoille, josta esimerkkinä toimivat kasvisruokavaliot ja muovia korvaavat tuotteet. Tulevaisuudessa menestysyhtiöitä ovat ne yhtiöt, jotka pystyvät vastaamaan näihin uudenslaisiin kuluttajapreferensseihin. Asiakkaat sitoutuvat yhä enemmän vastuullisiin brändeihin sekä sijoittajat arvioivat yhtiötä ESG-tekijöiden tuomien tuottojen ja riskinäkökulmien avulla. (Lähdevuori 2019; Pörssisäätiö 2021.)

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan sijoittamista, jossa sijoittaja on kiinnostunut ESG-tekijöistä ja niiden vaikutuksista sijoitussalkkunsu riski- ja tuottoonparantamiseen. ESG-tekijöillä tarkoitetaan yhtiön ympäristöasioiden (Environmental), sosiaalisten vastuiden (Social) ja hyvän hallintotavan (Governance) huomioimista sijoituspäätöstä tehtäessä. Sijoittaja, joka on perehtynyt vastuulliseen sijoittamiseen, analysoi sijoituskohteitaan näiden näkökulmien avulla perinteisten talouslukujen lisäksi. ESG-analyyssissä arvioidaan ympäristöasioiden näkökulmasta muun muassa päästöjä, ilmastonmuutosta ja energiatehokkuutta. Sosiaalisen näkökulman analysoinnin kohde voi olla esimerkiksi työelämän oikeudet, ja hyvän hallintotavan analysoinnin kohteena voivat olla yhtiön riippumattomuus, korruptio ja johdoryhmän toiminta. (Silvola & Landau 2019, 11,18.) ESG-tekijät näkyvät eri tavoilla eri sijoittajien sijoitussalkuissa. Osa sijoittajista voi painottaa ympäristöasioita esimerkiksi ilmastonmuutoksen huomioiminen, kun toiset keskittyvät hallintotapa-asioihin. (Hyrskke ym. 2012, 21).

Vastuullinen sijoittaminen on riskienhallintaa, sillä vastuullisuudella on vaikutusta yhtiön arvonmääritykselle. Arvonmääritykseen vaikuttavat tulevaisuuden kassavirrat, tuottovaatimukset sekä riskitasot. Vastuullinen sijoittaja pyrkii etsimään yhtiöön kohdistuvat

potentiaaliset riskit. Yhtiön arvon määrittää myös se, miten yhtiö käytännössä toteuttaa vastuullisuuttaan. Yhtiön on hyvä panostaa vastuullisuuteen riskienhallinnassa, sillä vastuullisuudella on olennaisesti vaikutusta yrityksen kannattavuuteen. Esimerkiksi huonosti käytäytyvä yritys on yleensä huono sijoitus. Tällä tarkoitetaan sitä, että jos yhtiö tekee jotain arvon vastaista eli jokin ESG-tekijöistä realisoituu negatiivisesti, sen arvo markkinoilla yleensä myös romahtaa. (Silvola & Landau 2019, 23–24; Pörssisäätiö 2021.)

4.2 Vastuullisen sijoittamisen kehityspolku

Vastuullinen sijoittaminen on iältään hyvin nuori käsite. Vastuullisesta sijoittamisesta aloitettiin puhumaan Suomessa vuonna 2006, kun Yhdistyneet kansakunnat julkistivat vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Ennen tätä sijoittavat puhuivat pääosin eettisestä sijoittamisesta. Suomessa vastuullinen sijoittaminen alkoi kiinnostamaan sijoittajia yhä enemmän FINSIF:n (Finland's Sustainable Investment Forum) perustamisen jälkeen. (Hyrskke ym. 2012, 21.)

4.2.1 Eettinen sijoittaminen

Vastuullisen sijoittamisen juuret johtavat eettiseen sijoittamiseen. Eettinen sijoittaminen pohjautuu sijoittajan arvoihin, joiden vaikutukset näkyvät myös hänen sijoitusvalinnoissaan. Eettinen sijoittaja sulkee pois sellaisia toimialoja, joihin hän ei halua arvojensa tai moraalisäilyksensä vuoksi sijoittaa. Tällaisia aloja voivat olla mm. ase-, alkoholi- ja aikuisviihde-teollisuus. Sijoittaja on myös valmis hyväksymään alhaisemmat tuotot, jotta hänen arvojensa mukainen sijoitussuunnitelma toteutuu. (Hyrskke ym. 2012, 11, 18.)

Eettinen sijoittaminen poikkeaa vastuullisesta sijoittamisesta sijoitusfilosofian ja menetelmien käytön suhteen. Eettisen sijoittamisen taustalla alun perin oli sijoittajan uskonnollinen arvopohja, mutta nykyään sijoitusvalinnoissa otetaan huomioon yhä useammin ympäristöideologiset näkemykset. Esimerkiksi sijoittaja voi poissulkea lääkealan yhtiöitä estääkseen syntyvyyden säännöstelyä. (Silvola & Landau 2019, 33.)

4.2.2 YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet

YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden julkistamista vuonna 2006 voidaan pitää yhtenä merkittävämmistä muutoksista vastuullisen sijoittamisen historiassa. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet pitävät sisällään kuusi eri kohtaa, joihin allekirjoittavat organisaatiot sitoutuvat. Peruseriaatteet on pyritty pitämään helposti lähestyttävänä, jotta sijoittajat sitoutuisivat hyödyntämään niitä oman sijoitusstrategian mukaisesti. (Hyrskke ym. 2012, 26.)

YK:n vastuullisen sijoittamisen peruseriaatteet ovat:

1. ESG-asioiden liittäminen osaksi sijoitusprosesseja
2. Toimiminen aktiivisena omistajana ja ESG-asioiden sisällyttäminen omistajakäytäntöihin
3. Sijoituskohteiden asianmukaisen ESG-raportoinnin edistäminen
4. Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönoton edistäminen sijoitustoimialalla
5. Vastuullisen sijoittamisen edistäminen yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa
6. Raportointi toimista ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet kannustavat organisaatioita ottamaan huomioon ESG-tekijät päätöksenteossaan sekä sijoitusprosesseissa. Lukuisat instituutiosijoittajat ja palveluntarjoajat ovat motivoituneet allekirjoittamaan vastuullisen sijoittamisen periaatteet. (Hyrskke ym. 2012, 13–14, 27–28.)

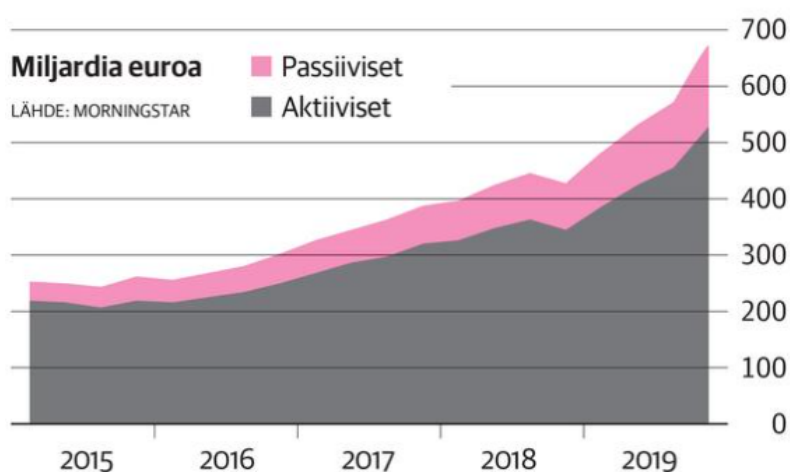
4.2.3 FINSIF & Eurosif

FINSIF on vastuullisen sijoittamisen yhdistys Suomessa. Organisaatiot, jotka allekirjoittivat YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet, perustivat FINSIF-yhdistyksen vuonna 2010. Se toimii Suomessa vastuullisen sijoittamisen foorumina ja verkostoitumispaikkana. (Hyrskke ym. 2012, 13). FINSIF:n tarkoituksena on kerätä vastuullisesta sijoittamisesta kiinnostuneet sijoittajat yhteen keskustelemaan vastuullisuuden haasteista ja mahdollisuuksista. FINSIF järjestää jäsenilleen ajankohtaisia tapahtumia liittyen vastuullisuuden teemoihin ja omaisuuslajeihin. Esimerkiksi vuosina 2018–2019 FINSIF painotti tapahtumisissaan vastuullisen sijoittamisen teemojen esille nostamista. (Hyrskke ym. 2012, 13; FINSIF 2020.)

Eurosif on johtava eurooppalainen organisaatio, jonka tarkoituksena on edistää vastuullista sijoittamista Euroopan rahoitusmarkkinoilla. Sen jäseninä ovat erilaiset kansainväliset organisaatiot sekä foorumit, kuten FINSIF ja muut pohjoismaiden vastuullisten sijoittamisen yhdistykset. (FINSIF 2020; Eurosif 2021.)

Eurosif edistää vastuullista sijoittamista tutkimusten, viestinnän ja foorumien kautta. Eurosif:n toimintaan kuuluu myös EU-lobbaus, jonka tarkoituksena on muun muassa vaatia ESG-raportointia sijoitusrahastoille. Eurosif:n toiminnan keskiössä on vastuullisen sijoittamisen markkinatutkimusten tekeminen. Eurosif julkaisee markkinaraporttinsa vuosittain ja esimerkiksi vuonna 2009 julkaistun raportin mukaan yksityissijoittajat tekivät vastuullisia sijoituksia 35 % enemmän verrattuna vuoden 2007 raporttiin. Ensimmäisen markkinaraportin Eurosif julkaisi vuonna 2006. (Hyrskke ym. 2012, 14.)

Vastuullisuuden kasvu Euroopan rahoitusmarkkinoilla on ollut nopeaa. Eurooppalaisten vastuullisten rahastojen varallisuus on noin 700 miljardia euroa. Vastuullisten rahastojen rahavirrat vuosina 2014–2016 olivat 20 miljardia euroa ja vuonna 2018 rahavirta oli noin 50 miljardia euroa. Vuonna 2020 rahastoihin ohjattu varallisuus nousi ennätysmääräisesti 120 miljardiin euroon. Kuvassa 3 on esitetty rahastoissa hallinnoitavan varallisuuden kasvu vuosina 2015–2019. Kasvun myötä Euroopan rahoitusmarkkinoille perustettiin vuoden 2019 aikana 360 uutta vastuullista rahastoa, kun normaali kasvuvauhti on ollut noin 100 vuodessa. (Heurlin 2020.)

Kuva 3 Vastuullisissa rahastoissa hallinnoitavan varallisuuden kehitys Euroopan rahoitusmarkkinoilla (Kauppalehti 2020)

4.2.4 Vaikuttavuussijoittaminen

Vastuullista sijoittamista edelsi eettinen sijoittaminen, jossa sijoittaja poissulki arvojensa vastaisia toimialoja hyväksyen alhaisemmat tuotot. Vastuullisessa sijoittamisessa sijoittajan ei tarvitse luopua tuottovaatimuksista vaan voi vastuullisuudella tähdätä hyvään tuottoon ja parempaan maailmaan. Seuraavana askeleena näiden sijoitusstrategioiden rinnalle on noussut vaikuttavuussijoittaminen, jolla tavoitellaan tuottojen lisäksi myös positiivisia ja mitattavia vaikutuksia ympäristöön sekä yhteiskuntaan. (Silvola & Landau 2019, 20; Alavuotunki 2020.)

Vaikuttavuussijoittamisen taustalla ovat globaalit kehitystarpeet, joihin julkisen talouden varat eivät riitä. Vaikuttavuussijoittaminen tähtää siihen, että sijoittajat rahoittavat yrityksiä, jotka vievät kestävästi kehityksen hankkeita eteenpäin. Yrityksen investoinnin kautta sijoittaja saa tuottoa sijoittamalleen pääomalle. Sijoitetun pääomansa myötä sijoittaja on samalla vaikuttanut yhteiskuntaan positiivisesti. Esimerkiksi kun yritys rakentaa kehitysmaahan tuulipuiston, niin uusiutuva energiamuoto korvaa osittain fossiilista energiaa ja vähentää hiilidioksidipäästöjä. (Eskola 2019; Taipale 2019.)

4.3 Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat

Vastuullisen sijoittamisen toteuttamiseen voidaan hyödyntää erilaisia lähestymistapoja ja strategioita. Vastuulliset sijoittajat valitsevat ja hyödyntävät omaan sijoitusstrategiaansa parhaiten soveltuvia lähetymistapoja. (Silvola & Landau 2019, 37.) Seuraavissa kappaleissa käydään läpi kolme yleisesti käytettyä lähestymistapaa sekä vastuullisuuskäänneyhtiöiden hyödyntäminen.

Poissulkeminen eli negatiivinen seulonta on eettisessä sijoittamisessa käytetty menetelmä, joka on otettu osaksi vastuullista sijoittamista. Poissulkemisella tarkoitetaan tiettyjen kohteiden tai kiistanalaisten toimialojen välttämistä sijoituspäätöstä tehtäessä. Sijoituspäätöstä tehtäessä sijoittaja päättää minkä yhtiöiden liiketoimintaa hän ei halua sijoituksillaan rahoittaa. Näitä voivat olla esimerkiksi ase- ja tupakkateollisuus. Haasteena poissulkemisessä on se, että nollatoleranssin hyödyntäminen on hankalaa. Useat yhtiöt tuottavat laajalaisesti erilaisia tuotteita ja palveluita, jotka voivat olla kytköksissä poissuljettuun toimialaan. Esimerkiksi päivittäistavarakaupat toimivat tupakkatuotteiden välittäjinä. (Hyrskke 2012, 70; Silvola & Landau 2019, 34.)

Aktiivinen omistajuus tarkoittaa sitä, että sijoittaja pyrkii sijoitustensa kautta edistämään yhtiön arvonkehitystä. Yhtiön osakkeenomistajan tarkoituksena on ohjata kyseisen yhtiön strategiaa sekä varsinaista eli operatiivista toimintaa. Osakeyhtiölain mukaan yhtiön omistajalla on oikeus vaikuttaa yhtiön hallintoon yleisissä ja yritysvastuuasioissa. Aktiivinen omistaja viestittää vastuullisuustavoitteet yhtiön hallinnolle. Aktiivinen omistaja seuraa yhtiön ESG-tavoitteiden toteutumista ja puuttuu tarvittaessa epäkohtiin. (Hyrskke 2012 38; Silvola & Landau 2019, 38.)

ESG-integrointi tarkoittaa sitä, että sijoittaja ottaa huomioon sijoituspäätöksen teossa ESG-kriteerit myös muiden sijoitusvalintakriteereiden kanssa. ESG-integroinnissa keskeisenä periaatteena on arvioida vain sellaisia olennaisia tekijöitä, joilla on vaikutusta yrityksen suorituskykyyn ja sijoitustoimintaan eli yrityksen arvonmuodostukseen. Sijoittaja analysoi sijoituspäätöksessään vastuullisuuteen olennaisesti liittyviä tekijöitä, kuten ympäristö-, sosiaalisia tai hallinnollisia tekijöitä. ESG-integroinnissa analysoidaan ESG-tekijöiden vaikutuksia riskien vähentämiseksi ja ylituottojen saamiseksi. Esimerkiksi sijoittaja sijoittaa yrityksiin hyödyntäen hallinnollisia tekijöitä. Tällöin sijoituskohteena voivat olla yritykset, joilla on vahva johtoryhmä, jonka ansiosta yritys menestyy todennäköisesti pitkällä aikavälillä. ESG-integrointi edellyttää sijoittajalta tietoisuutta siitä, miten ESG-asiat vaikuttavat toimialakohtaisesti tai maantieteellisesti. Esimerkiksi hyvinvointivaltiossa ESG-tekijöiden vaikutukset ovat erilaiset kuin kehitysmaissa. Sijoittaja kerää ja kokoaa yhteen ESG-tietoja eri lähteistä, esimerkiksi yritysraporteista, ESG-analyysejä tarjoavilta organisaatioilta ja

yritysten verkkosivuilta. Näitä hyödyntäen sijoittaja pystyy määrittelemään sijoituskohteeseen olennaisesti vaikuttavat tekijät ja riskit. (PRI 2018; Silvola & Landau 2019, 38; Pörssisäätiö 2021.)

Vastuullinen sijoittaja voi myös etsiä ja hyödyntää **vastuullisuuskäänneyhtiöitä** strategiassaan. Vastuullisuuskäänneyhtiöt toimivat yleensä epävastuullisella toimialalla, mutta pykivät tuomaan vastuullisuuden osaksi toimintaansa eli niin sanotusti muuttamaan toimintaansa mustasta vihreäksi. Tästä esimerkkinä toimii Suomen pörssissä toimiva Neste. Nesteen suurin volyyymi tulee öljytoiminnasta ja fossiilista polttoaineista, joita useat eivät miellä vastuullisiksi toimialoiksi ympäristön hyvinvoinnin kannalta. Neste on omatoimisesti pyrkinyt kehittämään toimintaansa vastuullisemmaksi uusiutuvien biopolttoaineiden myötä, ja tätä kautta tehnyt parannusta onnistuneesti omalla toimialallaan. Vastuullisuuskäänneyhtiöiden arvo on määritelty vanhan epävastuullisen toiminnan mukaisesti. Yhtiön toiminnan kääntymässä vastuullisempaan asiakkaat ja sijoittajat näkevät yhtiön toiminnan uudella tavalla, jonka myötä yhtiöllä on potentiaalia omistaja-arvon kasvulle. (Pörssisäätiö 2021.)

4.4 Vastuullisuuden arviointityökalut

Vastuullisuuden vaikutukset näkyvät eri tavalla osake- ja rahastosijoittamisessa. Osakesijoittamisessa sijoittaja voi luokitella yhtiöt omien arvojensa ja tärkeimpien vastuullisuusnäkökulmien perusteella. Luokittelulla sijoittaja valitsee itselleen sopivat sijoituskohteet. Osakesijoittaja pystyy myös hyödyntämään omistajuuttaan yhtiökokouksissa ja näiden kautta vaikuttamaan yrityksen vastuullisempaan toimintaan. Rahastot soveltavat erilaisia sijoitusstrategioita, joihin vastuullisen sijoittajan on hyvä tutustua. Rahastot käyttävät usein erilaisia lähestymistapoja rinnakkain, joten sijoittajan kannattaa selvittää lähestymistapojen soveltuvuus hänen vastuullisuuskriteereihinsä. Vastuulliselle sijoittajalle on tarjolla teemarahastoja, jotka valitsevat sijoituskohteet toimialan tai aiheen mukaan. Esimerkiksi rahasto voi keskittyä ilmastomuutoksen torjumiseen tai kestävään energiatehokkuuteen. (Hyrskke ym. 2012, 99.)

Osakesijoittamisessa sijoittaja tekee päätökset itsenäisesti korostaen omia vastuullisuuskriteereitään. Sijoituskohteita etsiessään osakesijoittaja hyödyntää yritysten vastuullisuusraportteja tai sijoituspalveluntarjoajien valmiita ESG-analyysejä. Useat sijoituspalveluntarjoajat tarjoavat valmiita yhtiökohtaisia vastuullisuusanalyysejä, joihin on kerätty suuria määriä tietoa ESG-näkökulmista sijoituspäätöksen tueksi. Vastuullisuusanalyysillä voidaan luokitella yhtiöitä ja asettaa niitä paremmuusjärjestykseen. Ne tarjoavat tietoa yhtiöiden vastuullisuuden hallinnasta, sen hyödyntämisestä liiketoiminnassa sekä vastuullisuusriskeistä. Vastuullisuusanalyysien- ja luokitusten laatimiseen ei ole yhtä kansainvälisesti hyväksyttyä standardia. Sijoituspalveluntarjoajilla on omat käytäntönsä ja tapansa, miten ne käyttävät

ESG-luokituksia ja vastuullisuusnäkökohtia analyyseissään. (Hyrskke ym. 2012, 100; Silvola & Landau 2019, 97, 100.)

Sijoittajat voivat hyödyntää erilaisia ESG-luokituksia ja raportteja, kun he haluavat ymmärtää yhtiöiden vastuullisuutta sekä karttaa korkean riskien yhtiöitä. Vastuullisuusluokitusten vahvuus on siinä, että ne vertailevat saman toimialan yrityksiä yhteismitallisesti. Esimerkiksi ne huomioivat yrityksen toimintaan olennaisesti liittyvät näkökohdat sekä niiden hallinnoinnin. Saman toimialan yrityksiä ja niiden suoriutumista verrataan toisiinsa hyödyntäen keskeisiä tunnuslukuja. Analyysit keräävät tiedot yhtiöiden julkisesta raportoinnista, mediaseurannasta ja mahdollisista yhtiöiden lisäselvityksistä. (Silvola & Landau 2019, 98–100.)

4.4.1 Yhtiöiden vastuullisuusraporttien hyödyntäminen

Sijoittajat haluavat yhä enemmän tietoa kohdeyhtiöiden vastuullisuudesta. **Vastuullisuusraportti** on tärkeä viestinnän työkalu yritykselle, kun se haluaa viestittää vastuullisista toimistaan asiakkaille ja sijoittajille. Vastuullisuudesta raportointi toimii kilpailuetuna ja maineenhallintakeinona. Vastuullisuusraportti toimii myös yritykselle suunnannäyttäjänä. Se esimerkiksi auttaa yrityksen henkilökuntaa ymmärtämään, miten vastuullisuus saavutetaan ja mitä toimia sen saavuttamiseen tarvitaan. (Salonoja 2019.)

Yritysten vastuullisuusraportit sisältävät muun muassa yrityksen keskeiset vastuullisuusvaikutukset, tavoitteet, tehdyt toimenpiteet sekä kehityssuunnan. Sijoittajat saavat raportista laadullista sekä numeerista tietoa analyysin tueksi. Vastuullisuusraportissa ei ole tiettyä pohjaa, vaan yritysten raporttien laatu ja kattavuus vaihtelevat. (Silvola & Landau 2019, 102.)

GRI-standardit pyrkivät yhtenäistämään ja helpottamaan yrityskohtaisia raportteja, jotta sijoittajien olisi helpompi vertailla yritysten vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä yhtenäisten mittareiden avulla. GRI-standardien avulla yritykset ymmärtävät ja hallitsevat paremmin niiden vaikutuksia talouteen, ympäristöön ja yhteiskuntaan. Standardit auttavat yrityksiä ymmärtämään vastuullisuuden tärkeyden ja lisäämään vastuullisuutta sekä läpinäkyvyyttä toiminnassaan. (GRI.)

GRI (Global Reporting Initiative) on kansainvälinen organisaatio, joka tarjoaa organisaatioille yhteiset GRI-standardit vastuullisuuden raportointiin. Se on perustettu vuonna 1997 alun perin varmistamaan, että yritykset huomioivat toiminnassaan ympäristön hyvinvoinnin. Myöhemmin GRI:n toiminta laajennettiin kattamaan myös sosiaaliset-, taloudelliset- ja hallintonaikokulmat. Sen tarkoituksena on myös auttaa yrityksiä toimimaan läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti kestävästä tulevaisuudesta varmistamiseksi. GRI on kehittänyt niin sanotusti

yhteisen kielen yritysten raportoinnille, joita yritykset hyödyntävät maailmanlaajuisesti eniten vastuullisuusviestinnässään. (GRI.)

Vastuullisuusraportointikilpailu on järjestetty joka vuosi vuodesta 1996 alkaen. Kilpailun tarkoituksena on tuoda esiin organisaatioiden hyviä käytäntöjä ja kehittää niiden vastuullisuusraportointia. Kilpailussa palkitaan vuosittain Suomen parhaat vastuullisuusraportit. Vastuullisuusraportointikilpailu antaa organisaatiolle arvokasta palautetta. Osallistuminen kilpailuun on ilmaista ja se on kaikille avoin. Tilintarkastajaryhmä pisteyttää organisaatiot niiden raporttien perusteella. Pisteitä jaetaan esimerkiksi ESG- tekijöiden raportoimisesta. (Finsif 2020.)

4.4.2 Morningstar vastuullisuusrating

Morningstar-yhtiö on yksi suosituimmista ja kattavammista sijoitusrahastotietopalveluista sijoittajien keskuudessa. Morningstar -palvelu raportoi sijoitusrahastoista arvokasta tietoa muun muassa rahaston tuottohistoriasta, salkun rakenteesta, rahaston sijoitustyylistä ja riskiluokituksista. Palvelu tuottaa Morningstar -tähditystä (Morningstar rating), jossa sijoitusrahastot jaetaan omiin kategorioihin niiden sijoituspolitiikan mukaisesti. Sijoitusrahastot luokitellaan eli tähditetään 1–5 tähteen omassa kategoriassa niiden sijoitusmenestyksen perusteella. Luokitus vertailee rahaston sijoitusmenestystä muihin samassa kategoriassa oleviin sijoitusrahastoihin. Luokituksessa otetaan huomioon sijoitusrahaston markkinatuotto sekä siihen liittyvät kustannukset ja riskit. (Burton 2007, 386; OP Media 2018.)

Vastuullisen sijoittamisen valtavirtaistuessa Morningstar on kehittänyt **Morningstar vastuullisuusratingin** Vastuullisuusratingin avulla sijoittajat saavat apua rahastojen vastuullisuuden arvioinnissa sekä voivat seurata oman rahastosalkkunsa vastuullisuutta. Vastuullisuusrating kertoo miten rahastossa olevat yritykset hyödyntävät vastuullisuuden mahdollisuuksia ja miten ne hoitavat siihen liittyviä riskejä. Vastuullisuusrating luokittelee rahastot niiden vastuullisuuden mukaan yhdestä viiteen maapalloon, jossa parhaan vastuullisuusluokituksen saanut rahasto pisteytetään viidellä maapallolla. Vastuullisuusrating kertoo ainoastaan salkussa olevien kohdeyritysten vastuullisuusasteesta, eikä ota kantaa rahaston sijoitusmenestykseen. Vastuullisuusratingia on hyvä hyödyntää muiden mittareiden lisäksi, kuten yhdessä Morningstar ratingin kanssa. Kuvassa 4 esitettynä Morningstar -yhtiön luokittelu. Luokittelusta nähdään sijoitusrahaston Morningstar rating sekä vastuullisuusrating. Luokittelu ottaa myös huomioon rahastoon kohdistuvat kulut (Morningstar 2016; Pörssisäätiö 2021.)

			Juoksevat kulut %	Morningstar- luokka		Morningstar Rating™	Morningstar Sustainability Rating™
Danske Invest Suomi Osake IW K	1,34 EUR	0,00	0,62	Suomi osakkeet	–	–	🌐🌐🌐🌐🌐
Danske Invest Suomi Osake K	0,77 EUR	0,00	1,40	Suomi osakkeet	–	★ ★	🌐🌐🌐🌐🌐

Kuva 4 Morningstar rating & vastuullisuusrating (Morningstar 2021)

4.4.3 Vastuullisuusindeksit

Vastuullisen sijoittamisen kasvaessa yhä merkityksellisemmäksi, moni suomalainen pörssi-yhtiö on alkanut julkaisemaan tilinpäätöstietojensa lisäksi vastuullisuusraportin. Vastuullisuusraporteista selviää yhtiön toiminta vastuullisuuden ja ympäristön näkökulmasta. Vastuullisuusraportoinnin yleistyessä Helsingin pörssiin on perustettu oma vastuullisuusindeksi **OMX GES Sustainability Finland Index**. Indeksiin on listattu 40 pörssi-yhtiötä, jotka ovat raportoineet vastuullisuudestaan parhaiten. Indeksi perustuu yhtiöiden kansainvälisten ESG-tekijöiden kunnioittamiseen. Indeksi tarjoaa sijoittajille luotettavat vertailuarvot vastuulliselle sijoittamiselle YK:n vastuullisten periaatteiden mukaisesti. (Nasdaq 2010; Salo 2019.)

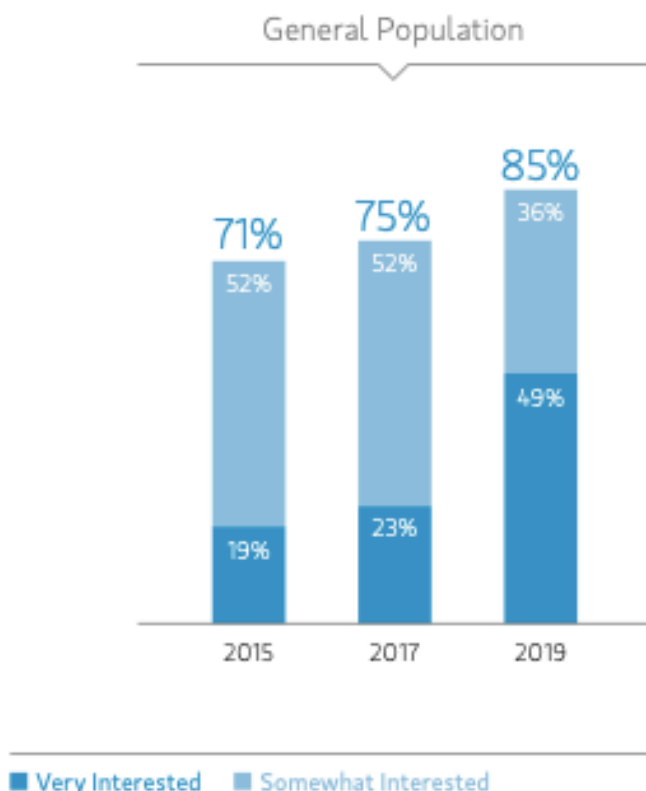
Suomalaisia pörssi-yhtiöitä on löydettävissä globaaleista indekseistä, kuten Corporate Knightsin julkistamasta 100 vastuullisemman yhtiön listasta. Corporate Knights -yhtiö analysoi yli 8000 eri yhtiötä, joista 100 parasta sijoitetaan listalle vuosittain. Pisteytyksessä otetaan huomioon muun muassa yhtiön sen liikevaihdon osuus, jolla on vaikutusta ympäristöliisiin ja sosiaalisiin etuihin. Corporate Knightsin global 100-indeksi osoittaa, että vastuullisuus vaikuttaa yhtiön liiketoimintaan palkitsevasti ja mahdollistaa yritykselle paremman taloudellisen menestyksen. (Salo 2019; Scott 2021.)

5 Aiemmat tutkimukset

5.1 Vastuullisuusnäkökulma kiinnostaa sijoittajia

Opinnäytetyö keskittyy selvittämään vaikuttaako vastuullisuusnäkökulma sijoitusasiantuntijoiden sijoitusvalintoihin ja heijastuuko heidän oma vastuullisuus sijoituspäätösten tekoon. Tutkimuksen kannalta on tärkeää vertailla tuloksia tutkimuksiin, jotka ovat keskittyneet selvittämään vastuullisen sijoittamisen kiinnostusta. Vastuullista sijoittamista on tutkittu paljon lähinnä tuottonäkökulmasta. Tutkimuksessa sivutaan vastuullisuuden tuottonäkökulmaa, mutta pääpaino on siinä, näkyykö vastuullisuus sijoitusasiantuntijoiden sijoituspäätöksenteossa ja sijoitussalkussa.

Vastuullisuus otetaan huomioon selvästi yhä enemmän sijoituspäätöksissä ja kiinnostus vastuullisuuteen on kasvanut tasaisesti sen jälkeen, kun YK:n vastuullisten sijoittamisen periaatteet julkistettiin (Leskinen 2020). Viime vuosina kiinnostus on noussut erityisen paljon. Kuvassa 5 on kuvattu Morgan Stanleyn vuonna 2019 tekemä tutkimustulos, jonka mukaan 85 % yksityissijoittajista on kiinnostunut vastuullisuusnäkökulmasta joltakin osin. Tutkimus osoitti, että kiinnostus vastuulliseen sijoittamiseen on kasvanut 26 % vuodesta 2017 vuoteen 2019. Suurin osa vastanneista oli kiinnostunut tekemään sijoituspäätöksen ilmastomuutoksen torjumiseksi tai muovin vähentämiseksi. (Morgan Stanley & Co 2019, 4–5.)

Kuva 5 Vastuullisen sijoittamisen kiinnostuksen kasvu sijoittajien keskuudessa (Morgan Stanley & Co 2019, 4)

5.2 Sijoittajabarometri & OP:n tutkimus

Tutkimuksen tuloksia verrataan vuonna 2019 tehtyihin Pörssisäätiön ja Suomen osakesäästäjien Sijoittajabarometrin sekä OP:n tutkimustuloksiin, sillä ne käsittelevät vastuullisuusnäkökulman kiinnostusta Suomessa ja Suomen markkinoilla olevia sijoitusinstrumentteja.

Pörssisäätiön ja Suomen Osakesäästäjien Sijoittajabarometrin (Kuva 5) mukaan 57 % yksityissijoittajista ottavat huomioon vastuullisuusnäkökulman tehdessään sijoituspäätöstä. Kolmasosa vastaajista ilmoitti, että eivät ota huomioon vastuullisuutta sijoituspäätöksissään. Sijoittajabarometrin tutkimukseen vastasi lähes 2000 yksityissijoittajaa. Tutkimuksen mukaan yleisin tapa ottaa vastuullisuus huomioon oli poissulkea tiettyjä yrityksiä ja toimialoja. Vastanneista 26 % tekivät suoria osakesijoituksia, sillä sen myötä sijoituskohteen vastuullisuutta pystytään arvioimaan paremmin. Tutkimus osoitti myös, että naiset ottavat huomioon useammin vastuullisuuden sijoituspäätöksenteossa. (Pörssisäätiö 2020.)

Kuva 6 Sijoittajabarometri tutkimus (Pörssisäätiö 2019)

Vastaanvanlainen tutkimus tehtiin myös OP:n toimesta, jonka mukaan kolme neljästä yksityissijoittajasta oli kiinnostunut vastuullisesta sijoittamisesta. Tutkimuksen mukaan joka

kolmannes uskoi, että vastuullinen sijoittaminen on myös kannattavaa. OP:n tutkimukseen vastanneista 63 % eivät sijoittaisi sijoituskohteisiin, jos niiden toiminta ei ole vastuullista. Yksityissijoittajista 60 % halusivat sijoittaa varansa sellaisiin yrityksiin, joiden toiminnassa näkyy aktiivisesti muun muassa ilmastonmuutoksen torjunta. Tutkimukseen vastasi 1528 yksityissijoittajaa. (OP Ryhmä 2020.)

6 Tutkimus

6.1 Haastatteluiden toteutus

Tutkimusta varten haastateltiin kymmentä finanssialalla työskentelevää sijoitusasiantuntijaa. Sijoitusasiantuntijat työskentelevät erilaisissa sijoituspainotteisissa työtehtävissä. Haastateltavat valittiin niin, että edustettuna oli molempien sukupuolen edustajia. Työtehtävien erilaisuus näkyy muun muassa asiakassalkun sijoitusvarallisuuden suuruudessa.

Haastattelut järjestettiin Microsoft Teams -sovellusalustalla. Haastattelu toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Haastattelukysymyksillä pyrittiin avoimeen keskusteluun, jossa haastateltava pääsi tuomaan omia mielipiteitä mahdollisimman laajasti esille. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, heijastuuko sijoitusasiantuntijoiden oma näkemys vastuullisuudesta heidän sijoitusvalintoihinsa. Tutkimuksessa selvitettiin myös ovatko sijoitusasiantuntijat yleisesti kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta ja miten he näkevät vastuullisen sijoittamisen tuottopotentiaalisuuden tulevaisuudessa.

Liitteessä 1 on esitetty haastattelukysymykset. Teemahaastattelun kautta tutkija oppii itse lisää aiheesta haastatteluiden aikana. Tämän myötä tutkijalle voi syntyä uusia ideoita ja kysymyksiä, joten haastattelurunko sekä -kysymykset voivat vaihdella haastateltavien välissä. Haastatteluiden kesto vaihteli 20–50 minuuttia, riippuen haastateltavan vastauksien pituudesta.

6.2 Vastuullisuus arjessa

Haastateltavilta kysyttiin yleisellä tasolla mitä vastuullisuus tarkoittaa heille ja miten se näkyi heidän arjessaan. Vastuullisuus liitettiin useasti ympäristön hyvinvointiin, kierrätykseen, kotimaisuuteen ja kulutuskäyttäytymiseen. Enemmistö vastaajista kertoi ottavansa vastuullisuuden huomioon pienissä arjen asioissa. Naiset todennäköisemmin kuvailivat vastuullisuuden moniulotteisesti ja vastuullisia tekoja tehtiin selvästi laaja-alaisemmin. Miesten vastauksissa näkyi se, että he eivät välttämättä tietoisesti tehneet vastuullisia valintoja, mutta vastuullisuus näkyi silti arjessa mukana joltakin osin.

Kyllä se pitkälti ilmastonmuutoshommaan omassa mielessä on kulminoitunut, ne omat ratkaisut arjessa. Ja jos mietin omalta kohdalta, niin en näe, että sijoittamisessa se on ensisijainen vaan enemmänkin sillä on muissa valinnoissa se isompi vaikutus. (Haastateltava A.)

Kaikissa pienissä tekemisessä otetaan huomioon ympäristö ja oman tekemisen vaikutukset siihen. Ostoskäyttäytymisessä otetaan huomioon kotimaisuus, ekologisuus, kotimainen työvoima eikä esimerkiksi lapsityövoima. Pakkauksissa käytetty mahdollisimman vähän pakkausmateriaalia eikä ole ylimääräistä energiaa käytetty. (Haastateltava B.)

Kaikki vastaajat kokivat, että heidän oma vastuullisuutensa oli vuosien varrella lisääntynyt. Suurin osa vastaajista näki, että tämän taustalla on ollut yleinen tietoisuus ja se, että vastuullisuudesta puhutaan yhä enemmän joka puolella.

Tietenkin sellainen lisääntynyt tietoisuus. Jos mennään vaikka 5 vuotta takaisinpäin, niin ei hirveästi ilmastonmuutoksesta puhuttu. Nykyään kun katsoo omaa somea ja katsoo minkälaisia vaikuttajia sinne on valinnut, niin siellä se on aika vallitsevakin huolenaihe ja keskustelunaihe. Se on aika iso tekijä myös politiikassakin. Se on varmaan myös se ympäristön tietoisuus vastuullisuudesta. (Haastateltava C.)

6.3 Vastuullinen sijoittaminen

Haastattelun seuraava teema käsitteli vastuullista sijoittamista. Haastateltavilta kysyttiin heidän omaa näkemystään siitä, mitä vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan. Vastuullinen sijoittaminen liitettiin yritysten vastuulliseen toimintaan ja ESG-tekijöihin.

Kun lähdetään sijoittamaan, niin sijoitetaan yritykseen, missä huomioidaan vastuullisuusasiat paljon laajemmalla mittakaavalla verrattuna toiseen yritykseen. Jos lähden itse sijoittamaan vastuullisesti, niin haluan olla varma, että kyseinen yritys huomioi työntekijät ja ympäristön omilla päätöksissään ja toiminnassaan. (Haastateltava B.)

Vastuullinen sijoittaminen on sitä, että sijoitetaan yhtiöihin, jotka pyrkivät omalla toiminnallaan vaikuttamaan ESG-tekijöihin ja käytännössä sitä kautta tietty, että sijoitetaisiin sellaisiin yhtiöihin ja brändeihin, joista on vastuullinen mielikuva eli nämä huomioivat vastuullisuuden toiminnassaan. (Haastateltava D.)

Vastuullisuus on sitä, että jos sie sijoitat, niin haluaisit niillä omilla rahoilla ratkoa niitä ongelmia ja ratkoa sitä, että ilmastonmuutos olisi hitaampaa ja ihmiset eivät kuluttaisi esimerkiksi muovia niin paljon ja yhtiöt keksisivät puusta parempia vaihtoehtoja, että ei olisi aina sitä muovia. Sä koet, että pystyt omilla pienillä sijoituksilla olla ratkomassa niitä ongelmia, etkä luomassa niitä lisää. Pitkällä aikavälillä se on tosi tärkeää, sillä minäkin teen omia sijoituksia vuosi kymmenten ajaksi. (Haastateltava E.)

Vastuullinen sijoittaminen nähtiin myös yritysten riskienhallintana. Kolmesta neljään vastaajista nosti esille yritysten mainehaitan ja sen vaikutuksen yrityksen arvoon. Yksi näistä

vastaajista näki, että riskienhallinta tulee lisäämään kiinnostusta vastuulliseen sijoittamiseen, koska vastuullisuusnäkökulman kautta pystytään minimoimaan sijoittamiseen liittyviä riskejä.

Ajattelen vastuullisuuden ja ei vastuullisuuden riskinä. Haluan sijoittaa yritykseen, joka tuo avoimesti esille vastuullisuus juttuja. Osakkeissa on aina riski, niin näin olisi edes yksi riski vähemmän, koska mainekolhu on sellainen, että siitä on vaikea päästä eroon, koska kaikki muistaa sen. (Haastateltava E.)

6.3.1 Sijoituspäätös ja siihen vaikuttavat tekijät

Vastaajista suoranaisesti kukaan ei lähtenyt sijoittamaan vastuullisuus edellä, mutta vastuullisuus otettiin huomioon isonakin tekijänä sijoituspäätöstä tehtäessä. Tämä heijastui esimerkiksi siihen, että kukaan haastateltavista ei suoraan hyödyntänyt poissulkemista lähestymistapana. Ilmastoon liittyvät asiat nousivat selvästi tärkeimmäksi tekijäksi sijoituskohteen valinnassa, sillä yritykset pystyvät sen osalta tekemään näkyvästi kestäviä ja merkittäviä toimia. Ympäristönäkökulmien huomioiminen osana yrityksen toimintaa nähtiin kilpailuetuna.

Yksi vastaajista ei hyödyntänyt vastuullisuusnäkökulmaa ollenkaan sijoituspäätöksissään. Hän ei myöskään ottanut vastuullisuutta juuri ollenkaan huomioon arjessaan. Vastaajan mielenkiinnon kohteisiin kuului sotilasteknologia, joten sijoitussalkussa oli aseeteollisuuden sijoitusinstrumentteja. Muiden vastaajien arjessa näkyi vastuullisuus. He myös hyödynsivät vastuullisuusnäkökulmaa sijoituksissaan joltakin osin. Erityisesti naisista ne, joilla vastuullisuus näkyi isona tekijänä arjessa, painottivat selvästi vastuullisuutta enemmän sijoituspäätöksissään ja valitsivat vastuullisia sijoituskohteita salkkuihinsa. Voidaan siis todeta, että omalla vastuullisuudella on vaikutusta siihen, mitä oma sijoitussalkku pitää sisällään. Taustalla vaikuttavat myös ne tekijät mitä sijoittaja pitää itselleen tärkeänä ja mitkä ovat heidän mielenkiinnonkohteitaan. Moni haastateltavista sanoikin sijoittavansa sellaisiin kohteisiin, joiden toimintaan ja tuotteisiin he itse uskoivat tai joita he hyödyntäisivät.

Huomioisin sijoitusvalinnassa ympäristöasiat. Tavallaan jos mietitään mistä tuotto-odotus tulee muodostusmaan tulevaisuudessa, niin se olisi lainsäädäntö, joka tulee ohjaamaan asteittain enemmän ympäristöystävällisempään suuntaan, ja sitä kautta ne yhtiöt ja niiden tuotteet ovat siinä kohtaa voittajia siinä markkinassa. (Haastateltava A.)

Vastuullisuus on kestävä ja jos haluaa, että mie sijoitan johonkin yhtiöön, niin sen pitää toimia vastuullisesti ja kestävästi, että se yhtiö on vielä 30 vuoden päästä tällä maapallolla. (Haastateltava E.)

Kun vastuullisuutta lähdettiin arvioimaan tai vastuullisia kohteita etsimään, kaikki haastateltavat olisivat lähestyneet sijoituskohteita ympäristönäkökulmaa hyödyntäen. Suurin osa vastaajista sijoitti tai sijoittaisi ottaen huomioon ympäristönäkökulman yhdessä muiden sijoitusvalintakriteereidensä kanssa. Asiantuntijat siis hyödynsivät teoriaosassa mainittua ESG- integrointia. ESG-tekijöistä ympäristö nähtiin helpoimpana tapana lähestyä sekä se koettiin myös tuotto-odotuksen kannalta parhaimmaksi vaihtoehdoksi. Haastateltavien vastauksissa toistui se, että Suomessa olevilla yrityksillä lähtökohtaisesti nämä asiat ovat hallinnassa. Sosiaalinen ja hyvä hallintotapa liitettiin enemmän kehittyviin maihin.

”Jos miettii vaikka suomalaisia yhtiöitä, niin voisin kyllä sanoa, että lähes kaikki ainakin jollain tavalla on paperilla vastuullisia. Näen siinä (ympäristössä) enemmän liiketoimintamahdollisuuden ja sen mukana tulee se vastuullisuus käsi kädessä, kun niinkään et tekisit sen päätöksen sen mukaa et tämä on vastuullinen. Sanotaan näin, etten ole antanut painoarvoa noille jälkimmäisille (SG-tekijät) tähän mennessä. Ne varmaan tulee olemaan vähä isommassa roolissa tuolla kehittyvillä markkinoilla missä on esimerkiksi korruptiota. Ehkä se, että Suomi on tällainen lintukoto et ei täällä tarvitse hirveästi miettiä, enemmän ehkä ne täällä nousevat nopeammin tapetille, jos joku yhtiö on niissä sössinyt, niin se saa jo sellaisen stigman kyseiseen yritykseen aikaan. (Haastateltava A)

Suomeen painottuva rahasto ei ole suoraan vastuullinen, mutta mulla on oma kuva, että mitkä yritykset Suomessa ovat menestyneitä, niin ne toimivat vastuullisesti pääosin kaikki, että mä annan itse niille hyvät vastuullisuuspisteet, sillä Suomessa asiat ovat sen verta hyvin. (Haastateltava C.)

6.3.2 Tuotto-odotus

Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että vastuullisuus tulee antamaan parempaa tai vähintään yhtä hyvää tuottoa perinteisen sijoittamisen rinnalla. Enemmistö uskoi, että vastuullisuudella on mahdollista saada parempia tuottoja pitkällä tulevaisuudessa. Lähitulevaisuuden kannalta nähtiin, että tuotot eivät tule olemaan huonompia vaan yhtä hyviä.

Tuottojen taustalla vaikuttavat tekijät herättivät monenlaisia näkemyksiä. Säätelyn ja lainsäädännön muutokset sekä hiilineutraaliuden tavoittelu toistui vastaajien vastauksissa. Vastaajat näkivät, että tulevaisuuden tiukempi sääntely tulee vaikuttamaan vastuullisen sijoittamisen tuotto-odotuksiin, sillä yhtiöiltä aletaan vaatimaan vastuullisia toimia yhä enemmän. Tiukemman säätelyn vaikutukset näkyisivät erityisesti suurien yritysten joukossa ja sitä kautta vaikutukset heijastuisivat laajemmille alueille. Tulevaisuuden tuotto-odotuksen taustalla nähtiin myös se, että vastuullinen sijoittaminen tulee kiinnostamaan yhä

suurempaa osaa sijoittajista, minkä vaikutukset ilmenisivät yritysten arvonnousussa. Haastattelijat uskoivat myös, että tulevaisuuden tuottoihin tulisivat vaikuttamaan oleellisesti nuoret. Nuorempi sukupolvi koettiin muutoksen tekijöinä ja tulevaisuuden vastuullisina sijoittajina.

Osittain uskon varmasti. Pitkälti kaikki nämä tulevaisuuden tavoitteet esimerkiksi, mitä EU:ssa tavoitellaan vuoteen 2050 hiilineutraalisuutta ja se, että yritysten omat ajatukset ovat siinä, että vuoteen X mennessä niiden hiilijalanjälki on nolla. (Haastateltava D.)

Viimeksi taustalla se (sijoituspäätös), että Biden valittiin presidentiksi, ja hänelle on tärkeää ilmastoasiat. Jenkit ovat suurin markkinatalous ja, jos ajatellaan että mitä jenkeissä päätetään, niin se usein tulee horjuttamaan aika isoa massaa maailmasta. Isot toimijat esim. Kiina haluaa olla hiilineutraali tiettyyn vuoteen mennessä ja hoitaa asioita paremmin. Isoilla toimijoilla on niin valtava ääni mikä kovenee tuolta pikkuhiljaa, joten halun olla mukana tienaamassa siinä ikään kuin alusta asti. (Haastateltava E.)

Siinä on niin paljon tekemistä tuon ympäristön osalta mitä yritykset pystyvät tehostamaan ja kasvattamaan ja ideoimaan uutta bisnestä. Siinä on potentiaalia ihan eritavalla verrattuna näihin kahteen muuhun (SG-tekijöihin). Toimialanahan ympäristön kannalta on eniten tehtävää, mutta nämä kaksi muuta tulee tavallaan vähän siinä mukana. Hieman hankala missä tuotto näkyy eniten, mutta ympäristön kannalta ilmastomuutoksen torjunta on tällä hetkellä kaikista akuutein (Haastateltava F.)

6.3.3 Tulevaisuuden näkökulmat

Vastuullisuutta pyritään yhä enemmän ohjaamaan lainsäädännön myötä. Lainsäädännön tiukentumisen myötä yhä useampi yritys joutuu pakotetusti huomioimaan vastuullisuuden toteutumista toiminnassaan. Enemmistö asiantuntijoista nosti esille, että pitkällä tulevaisuudessa suurin osa yrityksistä tulee olemaan vastuullisia, ja ei -vastuullisia on vaikeampi enää löytää Suomen markkinoilta. Yritysvastuun tiukentumisen myötä markkinoille tulisi yhä kestävämpiä palveluita ja tuotteita.

Oma usko on siinä, että ne yhtiöt, jotka eivät kiinnitä vastuullisuuteen huomiota, eivät tule 20 vuoden päästä olemaan menestyneitä. (Haastateltava C.)

Rajoitteet ja lakimuutokset kehittävät tätä maapalloa siihen suuntaan, että yritykset ja ihmiset toimisivat vastuullisesti. Jos ne eivät sitä tee, niin sitten on tarjolla parempia yhtiöitä. Kyllä se tulee olemaan todella isossa roolissa pitkällä aikavälillä, vaikka se

onkin nyt megatrendi, mutta en itse usko, että vastuullisuus on hairahdus, vaan se on pysyvä juttu. (Haastateltava E.)

Suurin osa vastaajista näki, että vastuullinen sijoittaminen on iso osa tulevaisuuden sijoittamista. Vastaajat näkivät, että se tulee olemaan uusi normaali tulevaisuudessa. Haastateltavat kokivat, että viimeisen kahden vuoden aikana vastuullisuus on alkanut näkymään enemmän arjessa ja sitä kautta sen vaikutuksia on alkanut näkymään myös sijoittamisessa. Pitkään finanssialalla työskennelleet asiantuntijat sanoivat, että vastuullisuudesta ei puhuttu, kun he aloittivat työuransa. Nyt vastuullisuus on jatkuvasti lisääntynyt vuosi vuodelta ja se jatkaa kasvamistaan. Asiantuntijat uskoivat, että tulevaisuudessa vastuullisuusnäkökulma tulee vaikuttamaan heidän sijoituspäätöksien entistä enemmän.

7 Loppupäätelmät

7.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön päätarkoituksena oli tutkia sitä, heijastuuko sijoitusasiantuntijoiden oma näkemys vastuullisuudesta heidän sijoitusvalintoihinsa. Tutkimuksessa saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, että mitä enemmän vastaaja oli yleisesti kiinnostunut vastuullisuudesta, niin sitä todennäköisemmin vastuullisuus otettiin huomioon osana sijoituspäätöstä. Vastuullisuutta pidettiin tärkeänä näkökulmana, mutta sen toteutuminen nähtiin enemmän arjen valinnoissa. Vastuullista sijoittamista ei nähty vielä ensisijaisena sijoitusstrategiana, mutta vastuullisuus selvästi otettiin nykyään yhdeksi kriteeriksi sijoituspäätöksiä tehdessä. Sijoituspäätökseen vaikutti myös oleellisesti se, miten asiantuntija koki itse sijoittamisen. Osalle sijoittaminen oli vain tapa vaurastua sekä osa työkuvaavaa, kun toiset näkivät sijoittamisen myös harrastuksena.

Tutkimuksella pyrittiin selvittämään myös kiinnostaako asiantuntijoita yleisesti vastuullinen sijoittaminen. Selvästi suurin osa haastateltavista sijoitusasiantuntijoista oli kiinnostunut vastuullisesta sijoittamisesta joltakin osin. Enemmistö vastaajista kertoi sijoittaneensa vastuullisiin sijoitusinstrumentteihin, kuten rahastoihin. Vastuullisuus otettiin huomioon osana sijoituspäätöstä, mutta se oli yksi tekijöistä, joka vaikutti sijoituspäätöksen taustalla. Tämän opinnäytetyön ja aikaisemmin tehtyjen tutkimusten, kuten Pörssisäätiön ja Suomen osakesijoittajien sekä OP:n tutkimustulosten perusteella, voidaan todeta, että vastuullinen sijoittaminen kiinnostaa tällä hetkellä suurinta osaa sijoittajista.

Tutkimus oli rajattu käsittelemään Suomessa tarjolla olevia sijoitusinstrumentteja. Teoriaosassa käytiin läpi osakesijoittaminen ja rahastosijoittaminen. Asiantuntijat kokivat, että oman sijoituksen vastuullisuus voidaan varmistaa helpoiten rahastosijoittamisen kautta, joten vastuullisia rahastoja löytyi asiantuntijoiden sijoitussalkkuista. Rahaston vastuullisuuden oli helppo tutustua rahastoesitteen ja avaintietoesitteen kautta. Suorissa osakesijoituksissa asiantuntijat luottivat siihen, että Helsingin pörssin ja yleisesti Suomen yritykset toimivat vastuullisesti. Jos taas sijoitetaan kehittyville markkinoille, niin vastuullisuus tulisi huomioida selvästi tarkemmin.

Tutkimuksessa voitiin havaita myös eroja eri sukupuolta olevien vastaajien välillä, mikä oli todettu myös aikaisempien tutkimusten mukaan. Sijoittajabarometri -tutkimuksen mukaan naiset olivat kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta enemmän verrattuna miehiin. Opinnäytetyön tutkimuksessa myös suurin osa naisista oli kiinnostunut vastuullisesta sijoittamisesta. Kolme heistä selvästi painotti vastuullisuuskriteereitä sijoituspäätöksissä laajemmin ja halusivat sijoittamisen kautta myös edistää vastuullisuutta. Nämä vastaajat ottivat

huomioon vastuullisuuden omassa arjessa monipuolisesti ja halusivat vaikuttaa positiivisesti ympäristöön sekä yhteiskuntaan teoillaan. Naiset näkivät vastuullisen sijoittamisen tulevaisuuden myös potentiaalisempina verrattuna miehiin. Miehet näkivät vastuullisen sijoittamisen taustalla paljon eri vaikuttavia tekijöitä. Miesten vastauksissa toistui se, että vastuullisuus ei ole niin yksiselitteistä. Miehet todennäköisemmin tekivät ensisijaisesti sijoituspäätöksensä painottamalla ja vertailemalla muita kriteerejä.

Tutkimuksella pyrittiin myös selvittämään sijoitusasiantuntijoiden mielipiteitä vastuullisen sijoittamisen tuotto-odotuksista. Vaikka asiantuntijat kokivatkin, että vastuullisuudella tullaan saamaan merkittäviä tuottoja sijoitusmarkkinoilla tulevaisuudessa, niin kenenkään sijoitus-salkku ei suoranaisesti painottunut vastuullisiin sijoitusinstrumentteihin. Tämä on mielenkiintoinen havainto, eikä sen taustaa voida tarkemmin analysoida. Tähän voi mahdollisesti vaikuttaa se, että vastuullinen sijoittaminen on vielä suhteellisen uusi käsite sijoitusmarkkinoilla sekä vastuullisten kohteiden etsiminen ei ole vielä niin yksinkertaista ja helppoa. Uusia sijoituksia tehdessä vastuullisuusnäkökulmaa kuitenkin hyödynnettiin entistä enemmän.

Sijoitusasiantuntijoiden sijoituspäätöksien taustalla useimmiten vaikuttivat heidän omat mielipiteensä ja näkemykset yrityksestä. Esimerkiksi suurin osa luotti omaan intuitioonsa suoria osakesijoituksia tehdessä. Asiantuntijat eivät suoranaisesti hyödyntäneet mitään työkaluja sijoittamisessa. Vain yksi vastaajista sanoi tarkastelevansa yritysten vastuullisuusraportteja silloin tällöin. Osakesijoittamisessa asiantuntijat hyödynsivät yritysten nettisivuja, kun he halusivat tutustua tarkemmin yrityksen toimintaan ja arvioida sen vastuullisuutta. Muutama vastaajista kertoi seuraavansa yleisiä keskusteluja ja palstoja etsiessään mielenkiintoisia sijoituskohteita. Asiantuntijoiden näkökulmiin ja valintoihin selvästi vaikuttivat heidän työelämässä kohtaamat arvot ja työnantajan edustamat sijoitusinstrumentit. Puolet vastaajista kertoivat käyttävänsä työnantajansa analyttikkoja ja heidän suosituksiaan sijoituskohteita etsittäessä ja valittaessa.

7.2 Pohdinta

Opinnäytetyön aihetta valittaessa oli oletettu, että sijoitusasiantuntijat olisivat työnsä puolesta kiinnostuneita sijoittamisesta myös vapaa-ajallaan. Oletuksen taustalla oli se, että sijoittamisella tavoitellaan vaurastumista. Sijoitusasiantuntijoilla on työnsä puolesta tietotaitoa sijoittamisesta, jonka vuoksi heillä on niin sanotusti avaimet kädessä vaivattomaan vaurastumiseen. Haastatteluiden aikana ilmeni kuitenkin, että osa näki sijoittamisen vain työnään. Tämä heijastui siihen, että sijoitusasiantuntijat tekivät vain pieniä sijoituksia ja suosivat enemmän rahastosijoittamista. Vastuullisuus ei ollut tällöin niin suuressa roolissa sijoitusvalinnoissa.

Vastuullinen sijoittaminen kiinnosti selvästi enemmistöä. Vastuullisen sijoittamisen kiinnostusta on tutkittu eri tutkimuksissa ja opinnäytetöissä. Aikaisempien tutkimusten ja tässä opinnäytetyössä tehdyn tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että kohderyhmästä riippumatta, vastuullinen sijoittaminen kiinnostaa selvästi suurinta osaa sijoittajista. Tämän taustalla varmasti vaikuttaa se, että yleinen tietoisuus vastuullisuudesta on lisääntynyt. Toisena vaikuttavana tekijänä voidaan pitää sitä, että vastuullista sijoittamista on tutkittu yhä enemmän tuottonäkökulman kautta. Vastuullisella sijoittamisella pystytään vaikuttamaan positiivisesti ympäristöön ja saada hyviä tuottoja pienemmällä riskillä. Vastuullista sijoittamista ei rinnasteta eettiseen sijoittamiseen enää niin selvästi. Tämä myös ilmentyi haastatteluita tehdessä, sillä kukaan haastateltavista ei nähnyt vastuullista sijoittamista niin, että pitäisi luopua tuotoista vastuullisuuden edistämiseksi.

Vastuullinen sijoittaminen on todella laaja alue ja opinnäytetyö käsitteli vain pienen osan siitä. Vastuullisesti sijoittamien ei ole niin yksinkertaista, vaan sijoittajat joutuvat pohtimaan paljon erilaisia näkökulmia varmistaakseen vastuullisuuden toteutumisen. Vastuullinen sijoittaminen näkyy selvästi enemmän finanssialalla kuin sijoittajien sijoituspäätöksissä. Tähän on vaikuttanut selvästi se, että vastuullisuus on iso osa nykypäivää ja tiedotuksia. Taustalla on myös se, että vastuullisuutta pyritään edistämään lainsäädännöllä tulevaisuudessa yhä enemmän. Esimerkiksi opinnäytetyössä sivutiin maaliskuun 2021 uutta direktiiviä, joka velvoittaa sijoitusneuvoja käymään vastuullisuuskeskustelun asiakkaidensa kanssa joka kohtaamisessa. Kaikki haastateltavat kokivat, että direktiivillä tulee olemaan oleellisesti vaikutusta vastuullisen sijoittamisen tulevaisuuteen sekä myös mahdollisesti tuotto-odotuksiin lisääntyvän kysynnän myötä.

Tutkimus toteutettiin käyttäen laadullista tutkimusta, joten tutkimuksesta saadut vastaukset pätevät vain tässä tehtyyn tutkimukseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada haastateltavien mielipiteet mahdollisimman laajasti esille. Tutkimuksen toteuttaminen tuotti hankaluuksia teeman laajuuden takia. Asiantuntijoilla on työnsä puolesta laaja-alaista kokemusta ja tietämystä asiasta. Asiantuntijoiden vastaukset olivat todella laajoja ja moniselitteisiä, joten tutkijan tietotaidot vastuullisesta sijoittamisesta loppuivat niin sanotusti kesken. Tutkimuskysymykset olisivat voineet olla myös ytimekkäämpiä, sillä tutkimusta litteroidessa huomattiin, että kaikki kysymykset eivät ehkä olleet relevantteja tutkimuskysymysten osalta.

7.2.1 Jatkotutkimusehdotukset

Jatkoa ajatellen kyseistä aihetta voisi tutkia kvantitatiivisen tutkimuksen avulla, jotta voidaan tutkia isompaa joukkoa ja etsiä tarkemmin muuttujien välisiä suhteita. Määrällisen tutkimuksen avulla pystyisi selvittämään tarkemmin sitä, korreloiko sijoittajien oma vastuullisuus heidän sijoituspäätöksiinsä. Kyseistä teemaa voisi lähteä tutkimaan myös ammattisijoittajien

näkökulmasta. Tällöin tutkimusjoukko koostuu aktiivista sijoittajista, joten vastuullisuusnäkökulman vaikutusta sijoituspäätöksissä olisi helpompi tutkia ja tulkita. Ammattisijoittajien keskuudessa varmasti näkyisi myös enemmän erilaisten työkalujen hyödyntäminen vastuullisuutta arvioidessa.

Lähteet.

Aalto University Executive Education Oy. 2020. Sijoituspalvelualan tutkinnot. Viitattu 20.1.2021. Saatavilla <https://www.aaltoee.fi/ohjelmat/sijoituspalvelualan-tutkinnot>.

Alavuotunki, K. 2020. OP Media. Vakuutu vaikuttavuudesta. Viitattu 23.2.2021. Saatavilla <https://www.op-media.fi/puheenvuorot/puhetta-sijoittamisesta/vakuutu-vaikuttavuudesta/>.

Alhonsuo, S., Nisen, A. & Pellikka, T. 2009. Finanssitoiminnan käsikirja. Helsinki: Haka-paino Oy

Anderson, N & Tuhkanen, J. 2004. Järkevän sijoituksen perusteet. Helsinki: Edita

APV-sijoitustutkinnot Oy 2021. Sijoituspalvelualan tutkinnot. Viitattu 20.1.2021. Saatavilla <http://apvtutkinnot.fi/>.

Bergman, S. 2020. Suomalaisia rahastoyhtiöitä. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla <https://sijoitusrahastot.org/suomalaisia-rahastoja/>

Burton, M. 2007. Sattuman kauppaa Wall Streetillä: Helsinki: Talentum

Degerman, R. 2017. Vastuullinen kuluttaminen lisääntyy, mutta osaa kiinnostaa eniten hinta ja helppous. Viitattu 19.1.2021. Saatavilla <https://yle.fi/uutiset/3-9930079>.

Eskola, H. 2019. Kauppalehti. FIM laajentaa vastuullisen sijoittamisen tuotetarjontaa. Viitattu 23.2.2021. Saatavilla <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/fim-laajentaa-vastuullisen-sijoittamisen-tuotetarjontaa/800a27f0-a840-48ac-8f45-13c57fcf3e03>.

Eurosif 2021. Mission. Viitattu 17.2.2021 Saatavilla <http://www.eurosif.org/mission/>.

FINSIF 2020. Mitä FINSIF tekee? Viitattu 17.2.2021. Saatavilla <https://www.finsif.fi/toiminta/>.

FINSIF 2020. Vastuullisen sijoittamisen käytännön toteutus. Viitattu 17.2.2021. Saatavilla <https://www.finsif.fi/vastuullisen-sijoittamisen-kaytannon-toteutus/>.

Finsif 2020. Vastuullisuusraportointikilpailu. Viitattu 27.2.2021. Saatavilla <https://www.finsif.fi/vastuullisuusraportointikilpailu-2019/>.

GRI. About. GRI. Our mission and history. Viitattu 28.2.2021. saatavilla <https://www.global-reporting.org/about-gri/>.

Hämäläinen, K. 2005. Sijoittajan käsikirja. Helsinki: Talentum

Handelsbanken. Rahastosäästämisen ABC. Viitattu 5.2.2021. saatavilla <https://www.handelsbanken.fi/fi/henkiloasiakkaat/saasta-ja-sijoita/rahastot/rahastosaastamisen-abc>

Harmaala, M-M & Jallinoja, N. 2012. Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Helsinki: Alma Talent Oy

Heikkilä, T. 2016. Sijoittaja.fi. Mikä on aktiivinen rahasto? Viitattu 7.2.2021. Saatavilla <https://www.sijoittaja.fi/38222/mika-on-aktiivinen-rahasto/>.

Heurlin, A. 2020. Kauppalehti. Vastuulliset rahastot imivät rahaa Euroopassa ennätysmääräisesti. Viitattu 23.2.2021. Saatavilla <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/vastuulliset-rahastot-imivat-rahaa-euroopassa-ennatysmaaran/bac399aa-49a0-423b-92be-2545c7cc4f2a>.

Hyrskke, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. 2012. Vastuullinen sijoittaminen. Tampere: Tammerprint

Ikävalko, M. 2019. Laadulliset tutkimusmenetelmät -kurssi. Saimaan ammattikorkeakoulu.

Jyväskylän yliopisto. 2015. Viitattu 19.2.2021. Saatavilla: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kauppalehti. OMX HELSINKI PI (OMAXHPI) – indeksi ja kurssikehitys. Viitattu 26.2.2021. Saatavilla <https://www.kauppalehti.fi/porssi/indeksit/OMXHPI>.

Kuukasjärvi I. 2020. Theseus. Vastuullisuus on uusi normaali. Viitattu 18.2.2021. Saatavilla <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/303699/Vastuullisuus%20on%20uusi%20normaali%20Irma%20Kuukasjarvi%20KOLUMNI%20Lumen%201%202020.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

Lähdevuori, L. 2019. Kauppalehti. Sijoittajat ja yritykset etsivät yhä yhteistä ESG-kieltä. Viitattu 23.2.2021. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/sijoittajat-ja-yritykset-etsivat-yha-yhteista-esg-kielta-nama-ovat-vastuullisen-sijoittamisen-kipupisteet/25f571b2-6c0d-4535-9754-1fdb37068e7e>

Lähdevuori, L. 2020. Kauppalehti. Uutiset. OP: Vastuullisen sijoittamisen kysyntä kasvoi koronaviruksen aikana. Viitattu 7.1.2021. Saatavilla <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/op-vas-tuullisen-sijoittamisen-kysynta-kasvoi-koronakriisin-aikana/e272471f-141e-47e0-80a4-a290800535c2>.

Lankoski, L & Halme, M. Luvussa Vastuullisuuden vaikutukset globaalissa taloudessa, teoksessa (toim.) Joutsenvirta, M., Halme M., Jalas M., & Mäkinen J. Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa 2011. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Leskinen, M. 2020. S-Pankki. Vastuullinen sijoittaminen on nyt valtavirtaa. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla <https://www.s-pankki.fi/fi/artikkelit/vastuullinen-sijoittaminen-on-nyt-valtavirtaa/>

Mattila, M. 2009. Menetelmäopetuksen tietovaranto. KvantiMOTV. Tutkimusprosessi. Viitattu 19.1.2021. Saatavilla <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/tutkimus/prosessi.htmlnb>.

Minilex. Mikä on rahasto-osuus? Viitattu 5.2.2021. saatavilla <https://www.minilex.fi/a/mika-on-rahasto-osuus>

Morgan Stanley. 2019. Sustainable Signals: Individual Investor Interest Driven by Impact, Conviction and Choice. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla https://www.morganstanley.com/pub/content/dam/msdotcom/infographics/sustainable-investing/Sustainable_Signals_Individual_Investor_White_Paper_Final.pdf

Morningstar. 2016. Miten vastuullisuutta voi hyödyntää? Viitattu 27.2.2021. Saatavilla <https://www.morningstar.fi/fi/news/148376/miten-vastuullisuutta-voi-hyodyntaa.aspx>.

Nasdaq. 2010. Nasdaq omx launches finnish sustainability index. Viitattu 28.2.2021. Saatavilla <https://ir.nasdaq.com/news-releases/news-release-details/nasdaq-omx-launches-finnish-sustainability-index>.

Nikkinen, J. 2002. Arvopaperisijoittaminen. Helsinki: WSOY.

Nordnet. 2020. This is Nordnet. Why we exist. Viitattu 24.3.2021. Saatavilla <http://nordnetab.com/about/nordnet-overview/>

Nordnet. Passiivinen vai aktiivinen rahasto? Mikä on passiivinen rahasto? Viitattu 26.2.2021. saatavilla <https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/rahastot/passiivinen-vai-aktiivinen-rahasto/>

OP Media. 2018. Viiden vai kolmen tähden rahasto? Mitä Morningstar-tähdet kertovat rahaston menestyksestä. Viitattu 27.2.2021. Saatavilla <https://www.op-media.fi/puheenvuorot/puhetta-sijoittamisesta/viiden-vai-kolmen-tahden-rahasto-mita-morningstar-tahdet-kertovat-rahaston-menestyksesta/>.

OP Ryhmä. 2020. OP: Vastuullisen sijoittamisen kysyntä kasvanut koronakriisin aikana. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla <https://news.cision.com/fi/op-ryhma/r/op--vastuullisen-sijoittamisen-kysynta-kasvanut-koronakriisin-aikana,c3129961>

OP. OP-Suomi Indeksi. Kotimainen vaihtoehto matalia kuluja arvostavalle sijoittajalle. Viitattu 7.2.2021. Saatavilla <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-suomi-indeksi>.

Osakesijoittaja.fi 2021. Nordnet arvostelu 2021 – suomalistensuosima sijoitusalausta! /. Viitattu 26.2.2021. Saatavilla <https://www.osakesijoittaja.fi/nordnet-arvostelu>.

Osakesijoittaja.fi. Aloita sijoittaminen. Mistä tuotto syntyy? Osakkeet. Viitattu 26.2.2021. Saatavilla <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mista-tuotto-syntyy/>.

Osakesijoittaja.fi. Rahastosijoittaminen – opas rahastoihin sijoittamiseen. Sijoitusrahastot ja rahastotyypit – näin valitset oikean sijoitusrahaston. Viitattu 6.2.2021. Saatavilla <https://www.osakesijoittaja.fi/rahastosijoittaminen/sijoitusrahastot/>.

Osakeyhtiölaki 624/2006, §5. Viitattu 18.2.2021

Peltonen, J. 2019. Viisas raha. Vastuullisuus on megatrendi, joka alkaa olla valtavirtaa sijoitusanalyysissä. Viitattu 7.1.2021. Saatavilla <https://viisasraha.fi/Oma-talous/Vastuullisuus-on-megatrendi,-joka-alkaa-olla-valtavirtaa-sijoitusanalyysissa>.

Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi – jokamiehen sijoitusopas. Jyväskylä: WSOYpro OY

Pörssisäätiö. 2014. Sijoittaminen – opas utelaille. Helsinki: Pörssisäätiö. Viitattu 5.2.2021. Saatavilla https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/08/sijoitus-opas_2014_fin_final_low1.pdf.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitusrahasto-opas. Helsinki: Pörssisäätiö. Viitattu 5.2.2021. Saatavilla https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf.

Pörssisäätiö 2017. Osakeopas. Helsinki: Pörssisäätiö. Viitattu 5.2.2021. Saatavilla <https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/06/Osakeopas-2017.pdf>.

Pörssisäätiö. 2019. Sijoittajabarometri: Suurin osa yksityissijoittajista huomioi vastuullisuuden sijoituspäätöksissään. Viitattu 23.3.2021. Saatavilla <https://www.sttinfo.fi/tiedote/sijoittajabarometri-suurin-osa-yksityissijoittajista-huomioi-vastuullisuuden-sijoituspaatoksissaan?publisherId=67041357&releaseId=69855>

Pörssisäätiö 2021. Pörssikerho 5 – Vastuullinen sijoittaminen. Haettu 10.2.2021. Saatavilla https://www.youtube.com/watch?v=AlSHmh6s3_8.

PRI. Principles for Responsible Investment. 2018. What is ESG integration? Viitattu 24.2.2021. Saatavilla <https://www.unpri.org/fixed-income/what-is-esg-integration/3052.article>.

Pulkinen, M. Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry. Kohti kestävää rahoitusta. Viitattu 23.2.2021. Saatavilla <https://esy.fi/ajankohtaista/kohti-kestavaa-rahoitusta>.

- Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin? Helsinki: WSOYpro Oy.
- Rajainmäki, M. 2020. Rodinia. Vastuullisuuden megatrendi kiihtyy. Viitattu 16.1.2021. Saatavilla <https://rodinia.fi/vastuullisuuden-megatrendi-kiihtyy/>.
- Saario, S. 2012. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin? Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Saario, S. 2021. Näin sijoitan pörssiosakkeisiin – opas nuorille. Helsinki: Alma Talent 2021
- Salo, M. 2016. Sijoittamisen ohjaaminen. Helsinki: Alma Talent Oy
- Salo, S. 2019. Viisasraha. Tiesitkö tämän? Helsingin pörssissä on vastuullisuusindeksi. Viitattu 28.2.2021. Saatavilla <https://viisasraha.fi/Markkinat/Tiesitkö-tämän-Helsingin-pörssissä-on-vastuullisuusindeksi>.
- Saloheimo, V. 2019. Viisasraha. Tiedosta sijoittamisen riskit. Viitattu 27.2.2021. Saatavilla <https://viisasraha.fi/Oma-talous/Tiedosta-sijoittamisen-riskit>.
- Salonoja, S. 2019. Rodinia. Vastuullisuusraportti kokoaa tärkeät teemat ja viestii visiosta. Viitattu 28.2.2021. Saatavilla <https://rodinia.fi/vastuullisuusraportti-on-hyva-viestinnan-tyokalu/>
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Ellibs e-kirja. Tammi
- Scott, M. 2021. Corporate knights. The 2021 global 100: How the world's most sustainable companies outperform. Viitattu 27.2.2021. Saatavilla <https://www.corporateknights.com/channels/leadership/2021-global-100-progress-report-16115328/>.
- Sijoittaja.fi Aktiiviset vs. passiiviset rahastot. Viitattu 26.2.2021. Saatavilla <https://www.sijoittaja.fi/wp-content/uploads/2016/04/Aktiiviset-vs-Passiiviset-Rahastot.pdf>
- Sijoittaja.fi. Aloita sijoittaminen. Mihin voi sijoittaa? Rahastot. Viitattu 5.2.2021. Saatavilla <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/rahastot/>.
- Silvola, H. & Landau, T. 2019. Vastuullisuudesta ylituottoa sijoituksiin. Helsinki: Alma Talent.
- Taipale, T. 2019. OP Media. Vaikuttavuussijoittaminen on sijoittamisen uusin ilmiö. Viitattu 23.2.2021. Saatavilla <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/vaikuttavuussijoittaminen-on-sijoittamisen-uusin-ilmio--mutta-voiko-silla-todella-parantaa-maailmaa/>.
- Turtiainen, M. 2018. Sijoituspalvelut ja asiakas. Helsinki: Alma Talent Oy

Liite 1. Haastattelukysymykset

Taustatiedot

1. Mikä on tutkintosi?
2. Kauan olet työskennellyt finanssialalla?
3. Minkälaisessa työtehtävässä työskentelet ja kauan olet työskennellyt ko. tehtävässä?
4. Milloin olet suorittanut APV 1/ APV 2 - tutkinnon?
5. Kuinka kauan olet työskennellyt sijoitusten parissa?
6. Kuinka usein suosittelet sijoitusinstrumentteja/annat sijoitusneuvontaa?
7. Kuinka kauan olet itse sijoittanut?

Vastuullisuus arjessa

1. Mitä vastuullisuus tarkoittaa sinulle?
 - Yleisesti
 - Näkykö arjessa, miten?
 - Onko oma vastuullisuus lisääntynyt vuosien aikana?

Vastuullinen sijoittaminen

1. Mitä sana vastuullinen sijoittaminen sinulle tarkoittaa?
2. Uskotko vastuullisen sijoittamisen tulevaisuuteen?
3. Uskotko, että vastuullisuus tulee antamaan parempaa tuottoa tulevaisuudessa verrattuna ei -vastuulliseen sijoittamiseen?
4.
 - A) Sijoitatko vastuullisiin sijoitusinstrumentteihin?
 - Mihin ja miksi?
 - Oletko huomannut tuottoeroja ns. verrattuna normaaliin sijoittamiseen?
 - B) Jos et sijoita, niin miksi et?

Sijoituskohteen valinta

1. A) Huomioitko vastuullisuuden kaikki osa-alueet eli ympäristö-, sosiaalisen – ja hyvän hallintotavan sijoituskohteita etsiessä?

B) Jos alkaisit sijoittamaan vastuullisesti, niin mitkä vastuullisuuden osa-alueet vaikuttaisivat sinun sijoituskohteen valintaan?
2. Miten etsit/**etsisit** vastuullisia sijoituskohteita ja mitkä tekijät vaikuttavat sijoituspäätöksen tekoon?
3. Mitä ”työkaluja” käytät apunasi analysoidessa vastuullisuutta?

Vastuullisuus työtehtävissä

1. Miten työnantajasi on huomionnut vastuullisen sijoittamisen ja sen esille tuonnin?

2. Milloin omien havaintojesi mukaan vastuullisuusteema alkoi näkymään finanssialalla?
3. Suositteletko vastuullisia sijoituskohteita asiakkaille oma-aloitteisesti?
4. Maaliskuun uuden direktiivin myötä vastuullisuutta pyritään korostamaan ja tuomaan enemmän sijoitusneuvontaan, miten vaikuttaa sinun asiakastyöhösi?
 - Uskotko sillä olevan vaikutusta tulevaisuuteen?